

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Živa Kus

Družinska razmerja: primer odnosov
med sestrami

Diplomsko delo

Ljubljana, 2014

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Živa Kus

Mentorica: red. prof. dr. Alenka Švab

Družinska razmerja: primer odnosov med sestrami

Diplomsko delo

Ljubljana, 2014

DRUŽINSKA RAZMERJA: PRIMER ODNOSOV MED SESTRAMI

Odnosi med sestrami obsegajo kompleksno prepletanje bioloških, družbenih, emocionalnih in kulturnih elementov in ne le preproste zveze med biologijo, zakonom in prebivališčem. (McCarthy in Edwards 2011, 178) Diplomsko delo opisuje karakteristike sestrskih odnosov, v razmerju do ostalih odnosov. Njihovi medsebojni odnosi vsebujejo tako lastnosti, ki karakterizirajo vse medsebojne odnose, kot tudi take, ki se nanašajo zgolj na njihove edinstvene vezi. (Davis v Packman in drugi 2006, 819–820). Narava odnosov med sestrami se skozi življenjski potek spreminja. Nanje v različni meri vplivajo nekateri socialni dejavniki. Opaziti je tudi razlike pri percepciji vedenja v odnosih med sestrami. Medsebojne odnose med sestrami zaznamuje enakovrednost vlog, komplementarnost, recipročnost, stabilnost, (Kavčič in Zupančič 2006, 105–108) obligatornost, neprostopoljnost in dolgotrajnost. (Myers 2011, 52) Intimnost pa je središče bližnjih odnosov med ženskami. (Kim in drugi 2006, 1747–1748) Rezultati empiričnega dela kažejo, da na odnose med sestrami vplivajo starost, vrstni red rojstev, starostna razlika, skupno oz. ločeno bivališče, geografska oddaljenost pa tudi drugi posamezniki (partnerji, prijatelji in sorodniki), medtem ko oblika družine, v kateri sestre odrašajo, in okolje nanje nimata vpliva. Ti dejavniki lahko vplivajo na kvaliteto odnosov sesterskih diad, pogostost stikov med njimi in načine komunikacije.

KLJUČNE BESEDE: sestre, odnosi, intimnost, podpora, konflikti.

FAMILY RELATIONS: THE CASE OF TIES BETWEEN SISTERS

Relations between sisters comprise of a complex interplay of biological, emotional and cultural elements and not just a simple link between biology, law and residence. (McCarthy and Edwards 2011, 178) This thesis describes the characteristics of the sister relationship in relation to other interpersonal relationships. The relationships between sisters include features which characterize all interpersonal relationships, as well as those that concern solely to their unique bond. (Davis in Packman and others 2006, 819–820). The nature of the relationship between sisters changes throughout the life course. There are also differences in the perception of behavior in the relationship between sisters. Sisters interrelationship is characterized by the role equivalence, complementarity, reciprocity, stability, (Kavčič and Zupančič 2006, 105–108) obligatory, involuntariness and durability. (Myers 2011, 52) Intimacy is the center of the close relationships between women. (Kim and others 2006, 1747–1748) The results of empirical work suggest that the relationships between sisters are affected by age, order of birth, age gap, residence, geographic distance as well as other individuals (partners, friends and relatives), while the family structure, in which the sisters grew up, and the environment does not affect their relationship. These factors may affect the quality of sister-sister dyad relationships, the frequency of contacts between them and channels of communication.

KEY WORDS: sisters, ties, intimacy, support, conflicts.

Kazalo

1 Uvod	6
2 Družina kot primer družbenih odnosov.....	7
2.1 Problem definicije.....	7
2.2 Pomen družine za posameznika	8
3 Odnosi med sorojenci.....	9
3.1 Teorije o odnosih med sorojenci	10
3.2 Značilnosti odnosov.....	10
3.3 Odnosi skozi življenjski potek	12
3.3.1 Čas zgodnjega otroštva.....	12
3.3.2 Čas srednjega otroštva in zgodnjega mladostništva	13
3.3.3 Čas odraslosti.....	14
3.3.4 Čas starosti	14
3.4 Vpliv spola na odnose med sorojenci.....	15
4 Medosebni odnosi pri sestrah	16
4.1 Komuniciranje med sorojenci.....	17
4.2 Intimnost	18
4.3 Družbena podpora.....	19
4.3.1 Emocionalna podpora	20
4.3.2 Informacijska podpora.....	20
4.3.3 Instrumentalna podpora	20
5 Empirični del.....	21
5.1 Cilj in namen raziskave	22
5.2 Metoda zbiranja podatkov	22
5.3 Predstavitev vzorca	22
5.4 Rezultati in interpretacija	23
5.4.1 Odnos v času odraščanja	24
5.4.2 Odnos v času zgodnje odraslosti	26
5.4.3 Izkazovanje podpore	28
5.4.4 Konflikti v odnosu	30
5.4.5 Komunikacija	31
5.4.6 Primerjava z drugimi odnosi.....	33
6 Diskusija.....	35
7 Zaključek.....	38

8 Literatura	40
Priloge.....	43
Priloga A: Anketni vprašalnik.....	43
Priloga B: Načrt intervjuja	44
Priloga C: Transkripcije intervjujev	45

1 Uvod

Družinski člani so pomemben del življenja vsakega posameznika (Jones in drugi 1995, 118), vendar pa raziskave kažejo, da največ časa preživimo s svojimi sorojenci. (Whitney 2007, 2) Sestre in bratje so pogosto prisotni v življenju številnih otrok in mladostnikov. Glede na podatke urada za državno statistiko za leto 2001 (Office for National Statistics 2001), skoraj 60 % otrok živi v gospodinjstvih, v katerih je prisoten vsaj še en otrok, medtem ko je 20 % teh sestavljenih iz treh ali več otrok. (Gillies in Lucey 2006, 479) V Sloveniji pa ima kar 51 % družin dva otroka ali več. (Kavčič in Zupančič 2006, 110) Odnosi med sorojenci so torej pogosta izkušnja v življenju številnih ljudi. (McCarthy in Edwards 2011, 176) Ti odnosi se razvijajo zaradi obstoja visoke stopnje dostopnosti in stikov med sorojenci. (Davies v Packman in drugi 2006, 819–820) Pomembno je, da se pri odnosih med sorojenci preučuje vse faze življenja, saj se te vrste odnos razvija vse od otroštva do obdobja starosti. (Van Volkom in drugi 2011, 35) Po Betty Davies njihovi medsebojni odnosi vsebujejo lastnosti, ki so značilne za vse medsebojne odnose, vendar pa imajo poleg tega tudi določene značilnosti, ki se nanašajo samo na njihove edinstvene vezi. (Davies v Packman in drugi 2006, 819–820) Odnos med dvema sestrama velja za najbolj edinstvenega izmed odnosov med sorojenci, (Whitney 2007, 1) saj kljub temu, da imata lahko dva brata ali pa brat in sestra prav tako intimen odnos, se lahko sestri med seboj pogovarjata o večjem številu stvari, poleg tega pa raziskava, ki jo je opravil Whitney, kaže na to, da ženske izražajo bližino na več načinov kot moški. (Whitney 2007, 13)

Kljub temu, da so sestrski odnosi lahko eni izmed najbolj pomembnih odnosov v družini, so ti še vedno med najmanj raziskanimi. (Whitney 2007, 1) Ta raziskava je bila opravljena, da bi odkrili karakteristike, ki označujejo sestrške odnose, vidike, v katerih se ti razlikujejo od ostalih družinskih odnosov, in družbene dejavnike, ki te odnose oblikujejo. Namen diplomske naloge je tako skozi teoretski premislek ter raziskavo dobiti podatke o sestrskih odnosih.

Naloga ima dva glavna dela. V teoretičnem delu diplomske naloge tako opisujem odnose med sorojenci skozi njihov življenjski potek. Sestrške odnose pa podrobneje obravnavam v razmerju do drugih oblik odnosov med sorojenci pa tudi v odnosu do ostalih družinskih in prijateljskih odnosov.

V empiričnem delu diplomske naloge pa se posvetim predvsem družbenim faktorjem, ki oblikujejo dinamiko sestrskih odnosov v času zgodnje odraslosti. Zanima pa me tudi, kako sestre zaznavajo medsebojne odnose. V ta namen sem izvedla deset intervjujev.

2 Družina kot primer družbenih odnosov

Ljudje *»smo rojeni z instinktivnim nagnjenjem za razvoj odnosov z drugimi. Od rojstva smo gnani, da razvijamo odnose s skrbniki in izkušamo medosebno subjektivnost, saj je to pomembna osnova za naše biološko, psihološko in kulturno preživetje.«* (Schore in Stern v Cvetek 2009, 59) Posameznik je v vsakdanjem življenju v nenehnem stiku z drugimi ljudmi. Po Zdenki Zalokar Divjak je *»osnova medosebnih odnosov v tem, kako te ljudi doživljamo, kakšno vrednost in pomen imajo za nas.«* (Zalokar Divjak 2001, 40) Odnosi v družini veljajo za ene izmed pomembnejših družbenih odnosov, saj je *»družina tista, za katero pravimo, da je temelj vseh relacij, ki jih kot posamezniki vzpostavljamo v svojem življenju.«* (Zalokar Divjak 2001, 43)

Družina je zgodovinska in družbena institucija, ne pa naravna. (Maynes in Waltner 2012, ix) Njene oblike se razlikujejo glede na prostor in čas, (Jones in drugi 1995, 3) ki pa se tudi hitro spreminjajo. (Jones in drugi 1995, 118) Trenutni družinski trendi so posledica dolgotrajnih in svetovno razširjenih sprememb v družbenem življenju. (Jones in drugi 1995, 136) Skupine, zelo podobne tem, ki jih mi prepoznamo kot družine, obstajajo v večini družb znanih antropologom. (Fox 1993, 2) Zaradi raznolikosti družin pa prihaja do težav pri postavitvi enotne definicije, ki bi zajemala vse njene oblike.

2.1 Problem definicije

Pojem družine je del razprav strokovnih in znanstvenih diskusij že dobrih dvajset let. Kljub negotovostim, ki se pojavljajo pri odločanju, kaj vse naj bi ta pojem vsebinsko pokrival, (Rener in drugi 2006, 13) pa se je s postavitvijo definicije vredno ukvarjati.

Pomembna je zato, ker deluje preskriptivno, ker predstavlja neke vrste »družbeni napotek in diagnozo«, ki vpliva na (in je hkrati) odraz moralno ideoloških predstav in socialno političnega delovanja. Kar je v določeni družbi večinsko sprejeto kot moralno in torej normativno, je običajno nagrajeno tudi s socialno političnimi ukrepi in narobe. Preskriptivna označevalna dejanja so tista dejanja, ki označujejo to, kar producirajo. Gre torej za dejanja instituiranja. Z jezikovnim (definitornim) posegom v realnost to realnost pravzaprav ustvarjamo, ne pa samo nevtrarno opisujemo.

(Rener in drugi 2006, 14)

Definicija družine se razlikuje glede na stroko, v kateri pojem obravnavamo. (Rener in drugi 2006, 14) Glede na statistično definicijo, ki opredeljuje družino v ožjem pomenu, ta vsebuje *»dve ali več oseb, ki sestavljajo skupno gospodinjstvo, in so med seboj povezane kot mož in žena, kot kohabitacijski partnerji, ali kot starš in otrok.«* (Keilman 2003, 11) Sociološka definicija pa se od te razlikuje po tem, da nujno vključuje tudi starševsko razmerje. Nowotny, Fux in Pinnelli tako *»družino opredelijo kot skupino oseb v okviru zasebnega gospodinjstva, ki sestoji iz vsaj enega otroka in enega odraslega, ki so med seboj povezane kot mož in žena, kot kohabitacijski partnerji, ali kot starš in otrok.«* (Nowotny, Fux, Pinnelli v Keilman 2003, 12) To pa ni edina sociološka definicija. Teh je razmeroma veliko in se med seboj bolj ali manj razlikujejo. Večina izmed njih pa družino opredeljuje kot dvo ali večgeneracijsko skupnost in družbeno institucijo, ki skrbi za enega ali več otrok. Definicije družine se torej ne razlikujejo zgolj med strokami, temveč tudi znotraj njih. Vzrok za takšno njihovo številčnost pa lahko iščemo v raznolikosti družin tako znotraj posameznih družb in kultur kot tudi med njimi. (Rener in drugi 2006, 16)

Ljudje so vedno živeli v družinah (Maynes in Waltner 2012, ix) in družine se bodo tudi v prihodnosti pojavljale v različnih oblikah. Lahko bodo institucionalizirane kulturno ali gospodarsko. (Jones in drugi 1995, 156)

2.2 Pomen družine za posameznika

Družinski člani so za posameznika pomembni, saj ga naučijo jezika, norm, vrednot in pričakovanj kulture ali subkulture, ki ji družina pripada. To počnejo na različne načine, ki jih oblikuje družba, v kateri živijo. Dobre družine naj bi poleg osnovnih potreb za življenje (Jones in drugi 1995, 118) zagotavljale tudi intimnost (bližino, varnost, odnose). (Jones in

drugi 1995, 5–6) Intimnost in ljubezen sta v ospredje prišli z zmanjšanjem gospodarske vloge družine. »V širšem smislu bi lahko za celotno družinsko in domače življenje dejal, da je intimno v smislu, da vsebuje domačnost, ki izhaja iz tesne povezanosti.« (McCarthy in Edwards 2011, 123) Rezultati preteklih raziskav pa kažejo na to, da so odnosi med sorojenci med pomembnejšimi odnosi v družini. (Whitney 2007, 2)

3 Odnosi med sorojenci

Pojmovanje sorodstva in sorodstvenih vezi se razlikuje od družbe do družbe. (Fox 1993, 3) Sorodniki namreč niso nekaj danega, temveč jih ustvari družba. (Eriksen 2009, 145) Za zahodne družbe je značilna prevladujoča kulturna predstava, ki povezuje sorodstvo z biologijo in krvnimi vezmi, (Schneider v Eriksen 2009, 118) vendar pa ni nujno, da je sorodstvo povezano z biološkimi dejstvi. (Eriksen 2009, 145–146) Različne družbe imajo torej različne definicije o tem, kdo je član družine. (Maynes in Waltner 2012, xi)

Demografske spremembe, ki vključujejo naraščajočo število razvez, rekonstrukcijo družin, novih reproduktivnih tehnologij in ostalih oblik družin, ki so produkt izbire posameznikov, so vodile k pluralizaciji družinskih oblik. (Logan 2013, 37) V zahodnih družbah je tako moč opaziti pomembne spremembe na področju družinskega življenja, do katerih je prišlo v zadnjih desetletjih. Te spremembe »jasno kažejo na to, da se družine odmikajo od modernega modela nuklearne družine kot neolokalne skupnosti, sestavljene iz heteroseksualnih poročenih parov z otroki.« (Švab in drugi 2006, 63) Vedno bolj v ospredje prihaja zavedanje o pomembnosti razlikovanja med biološkim in socialnim sorodstvom, biološkim in socialnim partnerstvom ter biološki in socialni konstrukciji družin. Kljub temu pa je v zahodnih kulturah še vedno moč opaziti izpostavljanje pomena krvnih vezi. Demografske, ekonomske in kulturne spremembe so kljub temu pripeljale do priznavanja različnih oblik družin. (Logan 2013, 36) Raznovrstnost družin in naraščajoča pomembnost distinkcije med biološkim in socialnim sorodstvom pa ima za posledico pojav novih sorodstvenih študij, ki izzivajo hegemonijo biološkega sorodstva. (Logan 2013, 37)

Zaradi raznolikosti družinskih struktur v večini zahodnih družb je vprašanje o tem, kdo so posameznikovi sorojenci, zapleteno. (McCarthy in Edwards 2011, 176) Število razvez narašča; tem pogosto sledi reorganizacija družine, v kateri pride do vzpostavitve novih

družinskih razmerij. (Rener in drugi 2006, 66–67) McCarthy in Edwards ločujeta med »full siblings«, med katere štejeta otroke, ki si delijo biološke starše, »half-siblings«, ki si delijo enega biološkega starša in »step-siblings«, ki niso biološko v sorodstvu, vendar pa ima vsak izmed njih starša, ki sta med seboj vzpostavila novo partnersko zvezo. (McCarthy in Edwards 2011, 176)

3.1 Teorije o odnosih med sorojenci

Odnosi med sorojenci obsegajo kompleksno prepletanje bioloških, družbenih, čustvenih in kulturnih elementov in ne samo preproste zveze med biologijo, zakonom in prebivališčem. Različni teoretični pristopi tako izpostavljajo različne poudarke pri študiju odnosov med brati in sestrami. (McCarthy in Edwards 2011, 178)

Povezana in celovita teorija za odnose med sorojenci in njihov vpliv na človekov razvoj ne obstaja. Pri preučevanju vedenj sorojencev se tako uporablja načela nekaterih teoretičnih pristopov, vključno s teorijo družinskih sistemov, evolucijsko psihologijo in teorijo socialnega učenja. Ti principi se v glavnem uporabljajo za dajanje pomenov specifičnim rezultatom raziskav sorojencev, vendar pa še morajo biti vključeni v kohezivni okvir. Dejansko je poudarek pri raziskavah o sorojencih na raziskovanju izidov in ne na razvoju teorij. Kompleksnost odnosov med brati in sestrami pa predstavlja izziv za izdelavo resnično funkcionalne celovite teorije. (Caspi 2012, 25)

3.2 Značilnosti odnosov

Po Cicirelli so »*Odnosi med sorojenci skupek interakcij (fizične, verbalne, in neverbalne komunikacije) dveh ali več posameznikov, ki si delijo znanje, percepcijo, stališča, prepričanja in občutke, ki se nanašajo na njiju, od trenutka, ko se en sorojenec začne zavedati drugega.*« (Packman in drugi 2006, 819) J.Dunn izpostavi tri temeljne značilnosti, ki označujejo odnose med sorojenci: ne inhibirano izražanje intenzivnih čustev, ki so lahko ali pozitivna ali negativna, intimnost (kot izvor socialne opore ali konfliktov) in izjemen razpon individualnih razlik. (Kavčič in Zupančič 2006, 105–106)

Odnosi med sorojenci so pomemben kontekst socialnega, spoznavnega, govornega, osebnostnega in čustvenega razvoja otrok. (Kavčič in Zupančič 2006, 110) Dunn pravi, da

»sorojenci otroku ponujajo priložnosti za razvoj občutljivosti in skrbi za druge, razumevanja drugih in za učenje učinkovitega reševanja konfliktov.« (Kavčič in Zupančič 2006, 138) Sorojenci imajo v odnosu enakovredne vloge. (Kavčič in Zupančič 2006, 144) Ti odnosi so konstantni in vsebujejo edinstveno vez. (Whitney 2007, 2) Zanje je značilna tudi komplementarnost in recipročnost. (Kavčič in Zupančič 2006, 105) Ravnovesje med tema vidikoma je povezano s splošno kakovostjo odnosa, prav tako pa se kaže v različnih izkušnjah sorojencev. (Kavčič in Zupančič 2006, 108)

Odnosi med sorojenci variirajo od družine do družine. Nekateri odnosi so topli in ljubeči, drugi polni sovraštva, tretji vsebujejo ambivalentno kombinacijo obeh. Ne glede na razmerja so ta po navadi visoko intenzivna. Izmenjave med sorojenci zaznamuje večja toplina in večji konflikt kot izmenjave s starši ali prijatelji. (Pike in drugi 2006, 3) Konflikti se pogosteje pojavljajo v odnosih med sorojenci kot v kateremkoli drugem socialnem odnosu. (Kavčič in Zupančič 2006, 107) Večino odnosov v raziskavi, ki sta ju opravili Gillies in Lucey, odlikuje njihova odpornost in zmožnost preživetja konfliktov. (Gillies in Lucey 2006, 484) Glede na rezultate številnih študij, ki so preučevale stabilnost v značilnostih odnosa med sorojenci, lahko sklepamo o zmerni stabilnosti različnih vidikov teh odnosov. (Kavčič in Zupančič 2006, 109) Tudi Rittenour, Myers in Braun poročajo o tem, da odnosi med sorojenci ostajajo dokaj stabilni skozi vse življenje. (Fowler 2009, 52)

Odnosi med sorojenci so trajni, neprostovoljni in obligatorni; so pa tudi najdlje trajajoče razmerje, v katerem večina posameznikov sodeluje. Od bratov in sester se pričakuje, da služijo kot vir podpore in odgovornosti tekom posameznikovega življenja, da si medsebojno zagotavljajo instrumentalno, finančno, čustveno in psihološko podporo; to pa lahko vodi v to, da se bratje in sestre za ohranjanje svojih odnosov odločijo zaradi občutka dolžnosti in obveze. (Myers 2011, 52) Myers in sodelavci so ugotovili, da kljub temu, da so sorojenci v odnosu neprostovoljno, jih večina poroča o zavezi k odnosu, ki presega neprostovoljne obligacije. Po Goettingu se sorojenci medsebojno krepijo na različne načine skozi celo življenje ter zavzemajo vlogo družabnika in zaupnika. (Whitney 2007, 2) Bratje in sestre drug drugega v življenju podpirajo in usmerjajo. (Gillies in Lucey 2006, 491) Brody ugotavlja, da so sorojenci lahko »pomemben vir opore otroku, ki doživlja stresne izkušnje,« (Kavčič in Zupančič 2006, 134) prav tako pa so pomemben vir družbenega kapitala. (Gillies in Lucey 2006, 491)

Življenje z brati in sestrami lahko vzbudi negativne emocije, kot so občutki jeze, frustracije in ranljivosti, vendar pa hkrati lahko vzbudijo tudi občutke ljubezni, zvestobe in varnosti. (Gillies in Lucey 2006, 491) Obstajajo razlike pri zaznavanju prijateljskega vedenja, izražanja naklonjenosti in konfliktnosti v odnosih med posameznikom in njegovimi sorojenci. Odnos med sorojencema je torej izvor izkušenj, za katere pa velja, da se med otroki v družini razlikujejo. (Kavčič in Zupančič 2006, 108) Gillies in Lucey sta z raziskavo prišla do ugotovitve, da se odnose med sorojenci pogosto doživlja kot vir intimnosti, podpore in zaščite. (Gillies in Lucey 2006, 480) Udeleženci raziskave so dajali globoke pomene temu, da imaš brata ali sestro.

3.3 Odnosi skozi življenjski potek

Fitzpatrick in Badzinski navajata, da 80% vseh posameznikov s svojimi sorojenci preživi kar tretjino svojega življenjskega poteka. Po Bedfordu so posameznikovi odnosi s sorojenci najverjetneje najdlje trajajoči odnosi v njihovem življenju, Cicirelli pa na tem mestu poudari tudi njihovo kontinuiteto. (Whitney 2007, 2) Ugotovljeno je bilo, da je za sorojence verjetno, da bodo drug z drugim preživeli med 80 % in 100 % svojega življenjskega poteka; torej več kot s katerim koli drugim družinskim članom. (Bank in Kahn v Packman in drugi 2006, 820) Odnosi med sorojenci so del življenja številnih ljudi, od njihovih zgodnjih let pa vse do pozne starosti. (McCarthy in Edwards 2011, 176) Skozi življenjski potek se ta odnos razvija (Van Volkom in drugi 2011, 37) in s starostjo postaja enakopravnejši. (Van Volkom in drugi 2011, 36)

3.3.1 Čas zgodnjega otroštva

Majhni otroci preživijo s svojim sorojenci vsaj toliko časa kot s svojimi starši (McCarthy in Edwards 2011, 176) Dunn pravi, da pri sorojencih v tem obdobju pride do razvoja navezanosti in intimnosti, poveča pa se tudi pogostost konfliktov, prepиров in izražanje negativnih čustev. (Kavčič in Zupančič 2006, 144) Raziskave kažejo na to, da v tem času otroci v interakciji s sorojenci v primerjavi z interakcijo s starši pogosteje kričijo, so gibalno dejavnejši in se agresivnejše vedejo. (Kavčič in Zupančič 2006, 105) V otroštvu so konflikti zmerno intenzivni in lahko trajajo od nekaj sekund do nekaj minut. (Kavčič in Zupančič 2006, 107)

»J. Dunn (1993) med dimenzijami odnosa sorojencev v zgodnjem otroštvu navaja: rivalstvo, kakovost navezanosti, povezanost, samo razkrivanje in humor, domišljijo, ki si jo sorojenci delijo, ter recipročnost, komplementarnost in ravnovesje v odnosu med sorojencema.« (Kavčič in Zupančič 2006, 106)

V Sloveniji je bila opravljena psihološka študija o značilnostih odnosa med sorojenci v zgodnjem in srednjem otroštvu, ki kaže na to, da si otroci v tem času pogosto izražajo naklonjenost, konfliktnost pa vsaj včasih, prav tako pa tudi rivalstvo oz. tekmovalnost. (Kavčič in Zupančič 2006, 110–112) Sorojenci so v tej študiji izražali različne kombinacije naklonjenega, konfliktnega in tekmovalnega vedenja. (Kavčič in Zupančič 2006, 114)

3.3.2 Čas srednjega otroštva in zgodnjega mladostništva

Posameznik v tem času začne preživljati manj časa s svojimi sorojenci kot v prejšnjih obdobjih. (Kavčič in Zupančič 2006, 109) »Furman in Buhrmester (1985) poročata, da lahko odnos med sorojenci v srednjem otroštvu in zgodnjem mladostništvu opišemo z dimenzijami: izražanje naklonjenosti, relativni položaj/moč, konflikti in rivalstvo.« (Kavčič in Zupančič 2006, 106) Za razliko od odnosov med brati in sestrami v času zgodnjega otroštva, so ti sedaj manj intenzivni. (Kavčič in Zupančič 2006, 109)

Brody in sodelavki ugotavljajo, da se pri sorojencih v tem času poveča pogostost negativnih in zmanjša pogostost pozitivnih vidikov v medsebojnih interakcijah. (Kavčič in Zupančič 2006, 115) Odnosi, ki so bili v preteklosti zelo pozitivni, se lahko še okrepijo. (Kavčič in Zupančič 2006, 109)

Adolescenca pogosto ustvari distanco in pritisk med sorojenci, zato na poti k odraslosti bratje in sestre ponovno odkrivajo medsebojne odnose, hkrati pa vzpostavljajo lastno identiteto kot odrasli posamezniki. (Myers in Bryant v Van Volkom in drugi 2011, 37) Raziskave pa kažejo, da tisti posamezniki, ki so v tem obdobju na splošno zadovoljni s svojimi odnosi s sorojenci, ta odnos uporabijo kot vir obveze in družbene podpore. Za posameznika bratje in sestre v tem času služijo kot oblika stabilnosti v nestabilnem času. (Myers in Bryant v Van Volkom in drugi 2011, 38)

3.3.3 Čas odraslosti

Odnosi med sorojenci ostanejo pomembni tudi v obdobju odraslosti. (McCarthy in Edwards 2011, 130) Odrasli sorojenci so lahko namreč pomemben vir podpore, ljubezni in prijateljstva. (Van Volkom in drugi 2011, 36) Volkom pravi, da se odrasli bratje in sestre lahko odločijo, da bodo svojo odnose obdržali v zadovoljivem ali nekem določenem stanju, ker menijo, da so ti odnosi pomembni. (Myers 2011, 53) Po Stockerju, Lanthierju in Furmanu *»odnos med sorojenci v zgodnji odraslosti opisujejo: izražanje naklonjenosti, konfliktnost in rivalstvo.«* (Kavčič in Zupančič 2006, 106) V času odraslosti je odnos med sorojenci posebno edinstven, kar je posledica visoke stopnje medsebojnega poznavanja, ki si ga ti delijo. V nobenem drugem odnosu posameznika ne vesta toliko o zgodovini drug drugega. (Goetting v Floyd 1996, 28) Intimno znanje, ki ga posedujejo sorojenci, skupaj z emocionalno napetostjo v odnosu pomeni, da imajo sorojenci potencial za znaten vpliv na razvoj in blaginjo drugega; (Pike in drugi 2006, 3) po drugi strani pa lahko to ustvari močan in edinstven občutek za empatijo. (Floyd 1996, 28)

Za brate in sestre je značilno, da uporabljajo relacijska vedenja pri vzdrževanju medsebojnih odnosov. Po Dindii *»relacijsko vzdrževanje pomeni, da se razmerje ohranja, ne pa tudi da se ohranja relacijsko zadovoljstvo ali določena stopnja odnosa ali katerakoli druga kvaliteta odnosa, kot na primer všečnost.«* Ker je odnos med brati in sestrami neprostovoljen odnos, se lahko ti čutijo zavezane k ohranjanju tega odnosa, vendar pa je, kot je izpostavila Cicirelli, večina odraslih bratov in sester zavezana k njihovim odnosom na način, ki presega samo obligacijo. (Myers 2011, 53) Rezultati raziskave kažejo, da odrasli sorojenci vzdržujejo medsebojne odnose najpogosteje zaradi tega, ker so bratje in sestre sestavni del njihove družine. Na drugem mestu kot razlog navajajo, da sorojenci predstavljajo vir podpore, kot tretji razlog pa so izpostavili skupne interese in izkušnje. Pogosto omenjena sta tudi prijateljstvo in ljubezen. (Myers 2011, 55)

3.3.4 Čas starosti

Po Cicirelli je lahko odnos med sorojenci, ki so si blizu, vzrok za bolj zadovoljivo in prijetno življenje tudi v starejših življenjskih obdobjih. (Van Volkom in drugi 2011, 36)

Odnosi, ki vključujejo sestre, torej odnos med bratom in sestro ali med dvema sestrama, naj bi bili še posebej pomembni v času starosti; verjetno zato, ker so ženske ponavadi bolj čustvene in usmerjene v negovanje. (Spitze in Trent v Van Volkom in drugi 2011, 37). V pozni odraslosti se ljudje ponavadi zanašajo na svoje brate in sestre v času stiske ali stresa. Vezi med brati in sestrami se v obdobju starosti okrepijo, saj so večino svojega življenja hodili skozi enako pomembne življenjske dogodke, kot so na primer skrb za umirojoče starše in soočenje z njihovim umiranjem. (Khodyakov in Carr v Van Volkom in drugi 2011, 37)

3.4 Vpliv spola na odnose med sorojenci

Starejši kot so sorojenci, bolj so v njihovih medsebojnih odnosih pomembne razlike med spoloma in bolj stopajo v tem smislu v ospredje razlike, značilne za spolne vloge. (Pike in drugi 2006, 4) V zgodnjem otroštvu spol ne igra nobene vloge pri odnosih med sorojenci, (Kavčič in Zupančič 2006, 135) se pa v času srednjega otroštva, to je nekje med šestim in osmim letom starosti, pri dečkih zviša stopnja negativnega govorjenja o svojih sorojencih. (Pike in drugi 2006, 4) Do pomembnejših razlik pa glede na rezultate raziskave, ki so jo izvedli Dunn, Slomkowski in Beardsall, pride v obdobju mladostništva. Furman in Buhrmester poročata o višji stopnji izražanja naklonjenosti pri istospolnih sorojencih ter Stocker o manjši stopnji konfliktnosti. Pri starejših sorojencih dečki izražajo več pozitivnega vedenja do mlajših bratov kot sester, pri starejših deklicah pa ni opaznih nobenih razlik v vedenju glede na spol mlajših sorojencev. (Kavčič in Zupančič 2006, 134) Raziskave kažejo na to, da je odnos med starejšimi brati in mlajšimi sestrami najrevnejši, medtem ko je odnos med sestrami najbolj nagrajujoč. (Pike in drugi 2006, xii)

Milevsky pravi, da prihaja do razlik med spoloma pri izkazovanju podpore in topline. (Milevsky v Van Volkom in drugi 2011, 36) Številni avtorji menijo, da je za ženske bolj verjetno, da bodo nudile emocionalno podporo, predvsem naj bi to veljalo v odnosih med sestrami. (Spitze, Trent, Voorpostel, Blieszner v Van Volkom in drugi 2011, 36)

Wood in Inman sta povzela pol stoletja raziskav o spolnih razlikah z naslednjim stavkom *»Ženske imajo bolj intenzivne in emocionalno bogatejša prijateljstva kot moški; ženske prioritizirajo osebne pogovore in bližnje odnose, medtem ko moški dajejo poudarek na dejavnostih; ženske v splošnem govorijo o emocijah, medtem ko za moške velja, da so emocionalno bolj zaprti.«* (Fowler 2009, 54)

Čeprav ima odnos med sorojenci potencial, da postane pomemben za posameznika v vseh življenjskih obdobjih, odnos med dvema ženskama lahko vodi v neprimerljiv in edinstven odnos. (Whitney 2007, 3)

4 Medosebni odnosi pri sestrah

Sestrski odnos se začne v krogu družine, kjer se oblikujejo prve vezi. (Neale 2004, 12) Intimna narava njihovega odnosa je zelo odvisna od njihove vzgoje in družinskega življenja. (Whitney 2007, 1) Nanje med drugim vplivajo razlika v letih, pozicija v družini, pričakovanja staršev, skupne izkušnje in zgodovina. V odraslosti na odnos vplivajo tudi pogostost in način izražanja negativnih emocij ter načini spoprijemanja s krizami. Kako ti faktorji vplivajo na odnose variira in to vpliva na sam odnos. (Neale 2004, 12) *»Odnos med sorojenci je lahko zelo pomemben v kasnejšem življenju; videti je, da njihovo skupno otroško življenje doprinese osnovo za nadaljnjo interakcijo.«* (Whitney 2007, 2) Jeromme pravi, da se sestrski odnosi v kasnejšem življenju lahko izboljšajo tudi v primerih, ko so bili ti v zgodnejših fazah življenja slabi. Ti se velikokrat izboljšajo v starosti, ko številni pomembni drugi preminejo. (Neale 2004, 93–95)

Razlog v edinstvenosti odnosa med sestrami lahko pripišemo dejstvu, da v splošnem ženske govorijo o globljih stvareh kot moški. Medtem ko imata lahko dva brata ali pa brat in sestra, prav tako intimen odnos, se lahko sestri pogovarjata o večjem številu stvari. Floyd in Parks ugotavljata, da ženske v odnosu bolj izkazujejo bližino. Seveda to počnejo tudi moški, vendar jo ti kažejo na drugačen način. Whitney je v študiji ugotovil, da ženske izražajo bližino na več načinov kot moški. (Whitney 2007, 13) Sestre imajo tudi več stikov in so si v večjo pomoč v primerih, ko potrebujejo podporo ali nasvet. (Neale 2004, 11) Med seboj se lahko tudi prepirajo in tekmujejo, na koncu pa so si še bližje kot pred tem. Vedno se prepričajo, da vključijo druga drugo v pomembne dogodke tekom življenja in čutijo potrebo, da se med seboj pogovarjajo o pomembnih stvareh. Med seboj so povezana tudi na emocionalni ravni. (Whitney 2007, 13) Odnosi, ki jih imajo ženske s svojimi sestrami, so v nekaterih pogledih enaki prijateljičinim. (Neale 2004, 12–13) V primerih, ko ima posameznica s svojo sestro dober odnos, ne čuti potrebe po bližnjih prijateljicah. Ko s tem odnosom niso zadovoljne,

najdejo, kar od njega želijo, pri prijateljicah. (Neale 2004, 157–159) Za razliko od prvih so odnosi, ki jih imajo s prijateljicami, prostovoljni. (Van Volkom in drugi 2011, 36)

Sestre so v svojih odnosih bolj uspešne kot bratje in se bolj zavedajo svojih čustev, ki jih imajo do sester. Zanje je tudi bolj verjetno, da bodo pozitivno prispevale k večji blaginji druga druge. (Whitney 2007, 3) Odnos uporabijo tudi za individualni razvoj, njihov individualizem pa je pomemben za sam odnos. (Whitney 2007, 1)

V raziskavi, ki jo je izvedla Neale, so udeleženske čutile, da bi lahko v celoti prekinile odnos z bratom, med tem ko so določene vezi s sestrami ostale ne glede na kvaliteto njihovega odnosa. (Neale 2004, 160) Pri sestrah zelo redko pride do popolnoma pretrganih vezi. V nekaterih primerih se ta vzdržuje zaradi pričakovanj, v drugih pa zaradi tega, ker je za njih ta odnos pomemben. (Neale 2004, 87–88)

4.1 Komuniciranje med sorojenci

Myers pravi, da *»sorojenci med seboj oblikujejo komunikacijske odnose, ki niso podobni nobenemu drugemu odnosu.«* (Whitney 2007, 2) Pri tem se *»komunikacija nanaša na procese, pri katerih se uporablja verbalna in neverbalna sporočila za ustvarjanje in širjenje pomenov.«* (Frey, Botan in Kreps v Whitney 2007, 3) Noller in Fitzpatrick trdita, da je komunikacija s sorojenci zelo pomemben del posameznikovega življenja. (Whitney 2007, 2)

Po Buhrmesterju se ljudje z brati in sestrami pogosto obrnejo drug na drugega, ko potrebujejo pomoč pri izpolnitvi osebnih potreb, kar vključuje druženje, udobje, naklonjenost, prijateljstvo in intimnost. Martin, Anderson in Mottet ugotavljajo, da se komunikacija uporablja za nadaljnje zadovoljevanje teh potreb. Pravijo tudi, da *»ljudje komunicirajo s svojimi sorojenci, da bi se počutili bližje njih.«* Lee, Mancini in Maxwell pa ugotavljajo, da so posamezniki, ki imajo občutek, da so emocionalno blizu svojim sorojencem, nagnjeni k bolj pogosti in intimni komunikaciji z njimi. (Whitney 2007, 2)

Sestre igrajo veliko vlogo pri ohranjanju družinskih odnosov. (Neale 2004, 10) Tudi McCarthy in Edwards pravita, da so v zahodnih družbah pogosto ženske tiste, ki skrbijo za ohranjanje družinskih odnosov; in sicer z obiski, telefonskimi klici, pošiljanjem rojstnodnevnih kartic in podobno. (McCarthy in Edwards 2011, 176) Pri sorojencih, med

katerimi v zgodnji odraslosti pride do nižje stopnje stikov in izmenjav, se le ti stabilizirajo v srednjih letih in celo nekoliko zvišajo v starost. (White v Moor in Komter 2012, 204) Kljub temu, da vloga sorojencev ostane konstantna, se skozi čas karakteristike komuniciranja spremenijo. (Fowler 2009, 53) Komunikacija po telefonu igra pomembno vlogo, še posebej pri starejših ženskah. Zaradi zaposlenosti, številnih obvez in geografske distance so pogosta srečanja otežena. (Neale 2004, 85) Kadar je med njimi velika razdalja, ženske vzdržujejo kontakte, da zagotovijo, da se vez med njimi ne pretrga popolnoma. (Neale 2004, 86)

Rezultati raziskav kažejo, da sta glavna motiva za komunikacijo med sestrami udobje in intimnost. Ti podpirajo raziskave, ki kažejo, da so sestrski odnosi še posebej topli. (Fowler 2009, 61–62) To, da je intimnost glavni razlog za komunikacijo med sorojenci, pa razloži, zakaj se v poznejših letih odnos med njimi sprevrže v nekakšno obliko najboljšega ali tesnega prijateljstva, v katerem sodelujejo kot skoraj enakovredni partnerji. (Myers 2011, 53) Pojav, ki naj bi po Whitney lahko osvetlil sestrške odnose, je doživljanje intimnosti. (Whitney 2007, 3)

4.2 Intimnost

Raziskave in teorije o spolu in tesnih odnosih kažejo na to, da do največjih divergenc med sestrskimi in bratovskimi diadami prihaja v domeni intimnosti, ki je bolj kot pri moških odnosih, središče bližnjih odnosov med ženskami. (Kim in drugi 2006, 1747–1748) *»Intimnost se nanaša na pomen in izraz osebnih odnosov in odnosov bližnje družine, kot jih razumejo v sodobnih evropskih družbah in družbah Novega Sveta.«* (McCarthy in Edwards 2011, 123) Prager pravi, da so *»raziskave pokazale, da je intimnost pozitivno povezana s stopnjo ljubezni, zaupanja, zadovoljstva, predanosti in razumevanja partnerja v tesnih odnosih.«* V nekaterih primerih se intimnost meri s povezano terminologijo, kot sta bližina in povezanost. Pregled raziskav o intimnosti nam razkrije, da pojav lahko konceptualiziramo skozi obnašanje, emocije in percepcije. Prager tako predlaga, da bi strokovnjaki konceptualizirali intimnost kot proces ali interakcijo. (Whitney 2007, 3) Po McCarthyu in Edwardsu gre pri intimnosti za občutek tesne čustvene navezanosti, zvestobe, zaupanja, vzajemnosti in druge idealizirane kvalitete, značilne za odnose med sorojenci. (McCarthy in Edwards 2011, 176) Glede na rezultate raziskave Whitney loči med naslednjimi kategorijami,

ki sestavljajo intimnost v sestrskih odnosih: »*ponotranjanje temeljnih vrednot in vpliva družine, imetje edinstvenega odnosa, deljenje podobnih stališč in perspektiv, vzdrževanje razlik in razvoj lastne identitete, deljenje pomembnih dogodkov v preteklosti in deljenje prihodnosti.*« (Whitney 2007, 5)

Vse sestre si delijo neko stopnjo intimnosti. Dejanska izkušnja intimnosti med sestrami je verjetno tako edinstvena kot vsak par sester. Zaradi tega lahko izkušnjo intimnosti uporabimo kot odskočno desko za razumevanje odnosa med dvema ali več sestrami. (Whitney 2007, 4) »*Kvaliteta intimnosti mora biti dosežena in prepoznana reflektivno in ne predpostavljena glede na pripisana razmerja.*« Za doseg tega cilja pa je potrebna komunikacija, ki mora temeljiti na izmenjavi misli in izražanju čustev. (McCarthy in Edwards 2011, 124)

Whitney loči naslednje kategorije intimnosti v odnosih med sestrami: »*nudenje podpornega sistema, ohranjanje vzajemnega spoštovanja in zaupanja, skupna želja po medsebojni interakciji in vključitvi, premikanje preko rivalstva in konfliktov, razvijanje občutka za samozavedanje.*« (Whitney 2007, 9) Velik del zaslug za intimnost v odnosu imajo življenjski dogodki in izkušnje, ki so sestram skupne. (Neale 2004, 92) Sorojenci si preko intimnosti znotraj svojega odnosa nudijo tudi podporo. (Stocker, Lanthier in Furmanz v Whitney 2007, 2)

4.3 Družbena podpora

Bratje in sestre se nahajajo v idealni poziciji za zagotavljanje družbene podpore. Njihovi odnosi trajajo vse življenje, temeljijo na enakopravnosti in so normativno podprti. (Avioli v White in Riedmann 1992, 85)

Avtorji pogosto kategorizirajo družbeno podporo v tri osnovne kategorije: emocionalno, informacijsko in instrumentalno. (Goldsmith v Jacobs in Sillars 2012, 169). Pri tem prva vključuje izraze nege, skrbi, empatije in krepitev zaupanja. Pri drugi gre za posredovanje novih informacij, nasvetov in alternativnih pogledov na stvari. Za zadnjo pa je značilno nudenje blaga in storitev. (Jacobs in Sillars 2012, 169) Literatura o družbeni podpori kaže na to, da je učinkovita podpora odvisna od situacije in odnosa. Za oblike podpore med sorojenci

pa je verjetno, da bodo odražale splošne raznolikosti v njihovih medsebojnih odnosih. (Jacobs in Sillars 2012, 168)

4.3.1 Emocionalna podpora

Interakcija med sorojenci pripomore k enotnosti v družini, predvsem z medsebojnim zagotavljanjem čustvene podpore. (Whitney 2007, 2) Sestre igrajo veliko vlogo pri nudenju emocionalne podpore svojim sorojencem, predvsem sestram (Neale 2004, 10) Raziskave o posredovanju emocionalne podpore kažejo na to, da so učinkovita podporna sporočila osredotočena na osebo, kar pomeni, da sporočila priznavajo pomembnost prejemnikovih čustev in perspektiv ter jih vključujejo v sporočilo. (Burleson v Jacobs in Sillars 2012, 169)

4.3.2 Informacijska podpora

Bratje in sestre si med seboj nudijo informacijsko podporo, z namenom ponovne vzpostavitve predvidljivosti, pa tudi, da bi sorojencem pomagali pri vzpostavitvi smisla stvarim. Sorojenci so lahko vir znanja o najstniški kulturi (o modi, ličenju, pričeski, knjigah, filmih). Sestre si po navadi delijo obleke in ličila, čeprav ne vedno z dovoljenjem in pogosto nudijo nasvete o videzu. (Gillies in Lucey 2006, 490)

4.3.3 Instrumentalna podpora

Sorojenci si lahko nudijo tudi instrumentalno podporo, kot je pomoč pri hišnih opravilih, transportu in domačih nalogah. Skrajna oblika instrumentalne podpore med njimi je varstvo. Kadar staršem primanjkuje časa, se lahko zgodi, da starejši otroci fizično začnejo skrbeti za mlajše sorojence. (Jacobs in Sillars 2012, 169)

Večina ljudi dojema svoje sorojence kot nekoga, ki jim je vedno na voljo v času krize, kljub temu, da jih le manjšina od njih dejansko prejme podporo. (Connidis v Moor in Komter 2012, 204) Najpogostejše oblike podpore med sorojenci odražajo distinktivne karakteristike

njihovega odnosa. Podpora bratov in sester zavzema različne oblike, ki včasih zajemajo neposredno emocionalno, informacijsko in instrumentalno podporo, vendar dokaj pogosto oblike, ki so precej bolj subtilne. Udeleženci raziskav najpogosteje opredeljujejo oblike podpore za skupno preživljanje časa in delovanje v smeri skupnega cilja. Čeprav si sorojenci včasih med seboj zagotavljajo obsežnejšo in direktno podporo, je rdeča nit v večini izmed primerov ta, da otroci najdejo tolažbo v prisotnosti sorojencev in v zavedanju, da niso sami v svojih izkušnjah, na kar kažejo tudi rezultati raziskave Busha in Ehrenberga. To potrjuje samoumevno naravo teh odnosov. Odnosi med sorojenci so neprostopoljni in trajajo celo življenje. Posledično lahko pride do tega, da posameznik od bratov in sester pričakuje, da mu bodo vedno stali ob strani, celo bolj kot pa samo pomoč pri zadovoljevanju potreb. (Jacobs in Sillars 2012, 182)

Odnosi, v katerih se sorojenci podpirajo, imajo za posledico znatne koristi. (Jacobs in Sillars 2012, 168) Posamezniki, ki so deležni podpore bratov in sester, v otroštvu manj trpijo zaradi depresije. (Huntley in Phelps v Moor in Komter 2012, 204) V mladosti in zgodnji odraslosti pa ti pripomorejo k njegovi samozavesti. (Barrera in Garrison-Jones v Moor in Komter 2012, 204). Raziskave tudi kažejo, da je zanje značilno bolj pro socialno vedenje in da se bolje prilagajajo na družinsko disharmonijo. Milevsky pa navaja, da je za otroke in mlade odrasle s sorojenci, ki jih podpirajo, manj verjetno, da bodo trpeli zaradi depresije, osamljenosti in nezadovoljstva. (Jacobs in Sillars 2012, 168) Odnosi med sorojenci pa lahko igrajo pomembno vlogo tudi v obdobju odraslosti. (Connidis v Moor in Komter 2012, 204)

Specifični odnosi v družini so vse pogosteje predmet raziskav, vendar številna področja še potrebujejo podrobnejši pregled. Sestrski odnosi ostajajo med najmanj raziskanimi. (Whitney, 2007, str.1) Ker pa se skozi življenjska obdobja spreminjajo, je pomembno, da se preučujejo v vseh fazah življenja. (Van Volkom in drugi, 2011, str.35)

5 Empirični del

V empiričnem delu diplomske naloge obravnavam sestrske odnose v obdobju zgodnje odraslosti z vidika udeleženk v teh odnosih.

5.1 Cilj in namen raziskave

Namen raziskave je ugotoviti, katere karakteristike označujejo sestrške odnose v obdobju zgodnje odraslosti. Pri tem me zanima, kateri družbeni dejavniki na njih vplivajo in na kakšen način. Ugotoviti pa želim tudi, v katerih vidikih se ti ločijo od odnosov, ki jih imajo sestre z drugimi družinskimi člani in prijatelji.

5.2 Metoda zbiranja podatkov

Za diplomsko nalogo sem uporabila kvalitativne metode. Kritično analizo in interpretacijo virov, ki so se nanašali na raziskovano temo, sem dopolnila z rezultati, ki sem jih pridobila na podlagi analize polstrukturiranih intervjujev. Pred intervjujem so sodelujoče rešile tudi kratek vprašalnik o sociodemografskih podatkih. Namen vprašalnika je bila agregirana predstavitev vzorca. Pridobljeni podatki pa so mi bili tudi v pomoč pri analizi socio-demografskih razlik

Anketni vprašalnik vključuje demografske podatke o starosti, kraju bivanja, dokončani izobrazbi, statusu, zakonskem stanu in vrstnem redu rojstev. Intervjuji so bili izvedeni meseca maja 2014. V raziskavo sem vključila pet parov sester, starih med osemnajst in sedemindvajset let. Vse intervjuje sem z dovoljenjem respondentk zvočno snemala, identiteta intervjuvank pa je skrita pod izmišljenim imenom. Pri vnosu transkripcij sem odgovore slovnično priredila. Rezultate, ki sem jih pridobila z analizo intervjujev, pa sem primerjala tudi z rezultati drugih avtorjev.

5.3 Predstavitev vzorca

Udeleženke raziskave sem izbrala iz svojih neformalnih socialnih mrež, nekaj pa sem jih pridobila tudi skozi socialne mreže znancev in prijateljev. V raziskavi je sodelovalo pet parov sester, pri čemer nobena ni imela drugih sorojencev. Rojene so bile med leti 1987 in 1995. Vse sodelujoče so bile v času raziskave študentke. Sedem izmed njih je imelo uspešno zaključeno srednjo šolo, tri pa višjo/visoko/univerzitetno šolo. Tri so bile samske, ostale pa so bile v izvenzakonski partnerski zvezi. Kot kraj bivanja sta dve udeleženki navedli večje mesto, pet jih je navedlo manjše mesto, dve podeželje in ena primestje. En par sester še vedno stanuje skupaj, dva para sester živi skupaj občasno, dva para pa ločeno.

Tabela 5.1: Socialno demografski podatki intervjuvank

		<i>Letnica rojstva</i>	<i>Kraj bivanja</i>	<i>Končana izobrazba</i>	<i>Zakonski stan</i>	<i>Skupno bivališče</i>
<i>Prvi par</i>	Barbara	1988	manjše mesto	srednja šola	izvezakonska partnerska skupnost	občasno
	Neja	1992	manjše mesto	srednja šola	samska	
<i>Drugi par</i>	Andreja	1987	primestje	višja/visoka/univ. šola	izvezakonska partnerska skupnost	ne
	Sonja	1989	večje mesto	višja/visoka/univ. šola	izvezakonska partnerska skupnost	
<i>Tretji par</i>	Nastja	1989	manjše mesto	srednja šola	izvezakonska partnerska skupnost	občasno
	Kristina	1993	manjše mesto	srednja šola	izvezakonska partnerska skupnost	
<i>Četrti par</i>	Nuša	1989	podeželje	srednja šola	samska	da
	Talija	1992	podeželje	srednja šola	izvezakonska partnerska skupnost	
<i>Peti par</i>	Urša	1988	večje mesto	višja/visoka/univ. šola	izvezakonska partnerska skupnost	ne
	Manca	1995	manjše mesto	srednja šola	samska	

5.4 Rezultati in interpretacija

Analizo intervjujev sem razdelila v šest sklopov, ki tematsko pokrivajo različne vidike obravnavane teme: odnos v času odraščanja, odnos v času zgodnje odraslosti, izkazovanje

podpore, konflikti v odnosu, komunikacija in primerjava z drugimi odnosi. Pri tem sem bila pozorna predvsem na dejavnike, ki bi lahko vplivali na odnose.

5.4.1 Odnos v času odraščanja

Sodelujoče v raziskavi so odnos, ki so ga imele s svojo sestro v času odraščanja, ocenile kot dober kljub konfliktom, ki so se kazali kot vpitje in zmerjanje, v redkih primerih pa naj bi prišlo tudi do fizičnega nasilja.

»Odnos je bil kar dober, le občasno je prišlo do kakšnih glasnih preprirov, tudi kakšne grde besede so bile vključene.« (Nuša, 24 let, 2014)

»Se mi zdi da sva se veliko prepirali... Pri čemer je bilo nekaj manjših fizičnih spopadov. Seveda je starejša imela premoč, ker je bila močnejša, je bila pa potem tudi večkrat ona kriva ker sem jo jaz zatožila. Sicer pa sva se znali zelo zabavat in prirejat kakšne mini predstave za druge, zaupali sva si marsikaj, prve zaljubljenosti, probleme s sošolkami in podobno.« (Neja, 22 let, 2014)

»Bilo je zelo napeto. Eno sekundo sva se prepirali, naslednjo pa sva bili najboljši prijateljici. Nekajkrat je prišlo tudi do pretefov, ampak nič hujšega. Večino časa sva se kar dobro razumeli.« (Urša, 26 let, 2014)

Medsebojni odnosi so bili dokaj enakopravni, razen pri zadnjem paru, kjer se je kazala skrb starejše sestre za mlajšo. *»Ker je bila mlajša, sem jo učila brati in pisati. Zvečer sem ji pogosto brala pravljice, pela pesmice. Včasih sem ji pripravila tudi kakšno gledališko ali plesno predstavo.« (Urša, 26 let, 2014)* To (ne)enakopravnost v odnosu lahko pripišemo razliki v letih, saj je bila ta med vsemi sestrami, razen v primeru zadnjega para, majhna.

Že v tem obdobju pa se kaže tudi vpliv osebnostnih značilnosti na odnos med sestrami, na kar kaže tudi sledeči odgovor: *»Veliko časa sva preživeli skupaj. Pogosto sva bili tudi sami doma. Ker sem bila jaz veliko bolj občutljiva in strahopetna, me je štiri leta mlajša sestra čuvala in skozi igro nama je čas hitreje minil.« (Nastja, 25 let, 2014)*

V času odraščanja so imeli, po mnenju udeleženk v raziskavi, drugi posamezniki zelo majhen vpliv na njihov odnos s sestro. Največkrat so bili to starši, ki so pozitiven odnos med sestrami

sicer spodbujali, vendar pa so se vanj vmešali le v izrednih primerih, največkrat takrat, ko je med njima prišlo do fizičnih obračunov, oziroma ob kakšnih hujših sporih.

*»Pač mami je posredovala ravno toliko, da si nisva las populile, ampak to je pa vse.«
(Barbara, 26 let, 2014)*

*»Mami se je zelo redko vmešavala, največkrat je bila zraven le čisto na koncu ko naju je bilo treba umiriti, če sva ji šli s kreganjem že na živce. Ne spomnim se, da bi kadarkoli dramatično posegla v najin prepir. Vedno ji je bilo pa všeč, ko sva ji kaj skupaj pripravili. Pospravili stanovanje, pomili posodo, pripravili darilo za rojstni dan. Spodbujala naju je k temu, da sva skupaj počeli stvari in poudarjala, da je pomembno, da si stvari deliva. Velikokrat nama je šivala, kupovala podobne ali celo enake obleke.«
(Neja, 22 let, 2014)*

»Starši in stari starši so naju spodbujali, da bi imeli čim boljši odnos.« (Nuša, 24 let, 2014)

Vpliv staršev na odnos med sestrami pa se je v nekaterih primerih pokazal tudi tako, da so ju združile skupne negativne emocije proti staršem.

»Oče naju je nezavedno zbliževal, ker sva se velikokrat v času osnovne šole in srednje šole kregali z njim in sva druga drugo pred njim zagovarjali in se potem tudi doma druga drugi pritoževali čezenj in se tolažili.« (Neja, 22 let, 2014)

»Mogoče v smislu, da sva se skupaj postavili proti staršem, kadar se nama je zdelo, da z nekom od naju ravnajo krivično. Takrat sva po navadi stopili skupaj.« (Manca, 19 let, 2014)

Ker v obdobju odraščanja otroci preživijo večino svojega časa v krogu družine, je vpliv staršev na odnos pričakovan, saj so oni tisti, s katerimi imajo, poleg sorojencev, največ stikov. (McCarthy in Edwards 2011, 176) Ni pa videti, da bi na odnose vplivala družinska struktura ali okolje, v katerem so sestre odraščale.

5.4.2 Odnos v času zgodnje odraslosti

Po Van Volkom je za večino posameznikov starih nekje med leti 18 in 25 značilno, da so v obdobju med adolescenco in odraslostjo. To obdobje naj bi bilo težavno, saj je v navadi, da se posameznik oddalji od svoje družine, in neodvisno od njih začne raziskovati svet in življenjske stile. Kljub temu, da v tem obdobju sorojenci ne preživijo veliko časa drug z drugim, pa njihov odnos postane enakopravnejši, bolj odprt in toplejši. (Van Volkom 2011, 38) Odgovori respondentk to podpirajo.

»Glede na to, da sva zdajle že obedve že nekaj časa polnoletni in že kar dobro razmišljava s svojo glavo, so odnosi v bistvu bom tko rekla, zelo, zelo prijateljski. Pomagava si, če je karkoli narobe, če ima katera kakšen problem, s čimerkoli že, si zaupava in skupaj rešiva problem.« (Barbara, 26 let, 2014)

»Ostajava v kontaktih, si pomagava, kadar katera potrebuje pomoč.« (Andreja, 27 let, 2014)

Glede na rezultate številnih raziskav, naj bi s starostjo odnosi med sorojenci postali enakopravnejši. (Connidis, Myers in Goodboy, Spitze in Trent, Voorpostel in Van Der Lippe v Van Volkom 2011, 36) Odgovori respondentk pa kažejo na to, da ima pri prispevku sester k njenemu medsebojnemu odnosu tudi v času zgodnje odraslosti še vedno vpliv starostna razlika. Pri parih, kjer je razlika v letih manjša, respondentke menijo, da njihove sestre prispevajo k odnosu toliko kot same.

»Vsekakor obe enako, le ko pride do prepira, se vidijo karakterne razlike.« (Nastja, 25 let, 2014)

»Mislím, da enako. Se pokličeva, hodiva na obiske.« (Sonja, 24 let, 2014)

V primeru, pri katerem je razlika v starosti med sestrama večja, sta obe sestri mnenja, da k odnosu več prispeva starejša zmed njima. Razlika se vidi tudi v načinu kako prispevata k odnosu. Tu se kaže večja izkušnost in finančna neodvisnost starejše sestre, pa tudi karakterne razlike.

»Se mi zdi, da moja sestra prispeva več. Bolj skrbi za ohranjanje stikov med nama. Ona je tudi tista, ki mi večkrat da kakšen nasvet, mi pomaga reševati probleme, posoja denar, kakšne obleke. Tudi sama ji kdaj dam kakšen nasvet ali kaj posodim. Je pa tako, da ona redkeje prosi za kaj.« (Manca, 19 let, 2014)

»Ne vem, mogoče se jaz bolj zanimam za njeno življenje. Zdi se mi tudi, da na različne načine prispevava. Jaz sem tista, ki največkrat pokliče; ona pa je tista, ki po navadi pride na obisk k meni. Jaz jo pokličem, da ji povem, kaj se dogaja v mojem življenju in jo vprašam, če je kaj novega pri njej. Ona pa me pokliče, kadar rabi nasvet, tolažbo in podobno. Saj jo tudi sama pokličem v takih primerih. Vendar jo pokličem tudi takrat, ko mi je dolgčas ali samo da vidim kako je.« (Urša, 26 let, 2014)

Rezultati drugih raziskav kažejo, da ima na odnos med sorojenci velik vpliv njihova starost. Tudi po mnenju udeleženk v tej raziskavi je opaziti spremembe v njihovem odnosu s sestro. Glede na obdobje odraščanja se odnosi pri vseh parih sester v kasnejših obdobjih izboljšajo. Ne glede na to ali so bili v preteklosti konflikti občasni ali pogosti, pa se ti pojavijo le občasno; največkrat zaradi malenkosti.

»Več resnejših pogovorov imava, prepirava pa se skoraj nikoli.« (Neja, 22 let, 2014)

»Se razumeva, vendar, ko sva skupaj doma, prihaja do nepotrebnih prepиров zaradi malenkosti, kot so izposoja oblek.« (Kristina, 21 let, 2014)

Kot razloge za ohranjanje odnosa respondentke navajajo krvne vezi, ljubezen, koristi, ki jih imajo od odnosa in/ali skupno prebivališče.

»Ja, na koncu je še zmeraj moja sestra tko da... to je ena taka vez k nekak mam jaz saj tak občutek da ne glede na to, kaj se bo zgodilo, še zmeraj je moja sestra...« (Barbara, 26 let, 2014)

»Zato ker jo imam rada in ker je moja sestra, moja kri. Razumem se z njo in si želim, da tako tudi ostane, saj je moja edina sestra.« (Kristina, 21 let, 2014)

»Še vedno obe veliko časa preživiva doma.« (Neja, 22 let, 2014)

»Druženje, kopiranje seminarских nalog, zaradi takih stvari.« (Andreja, 27 let, 2014)

Večina udeleženk meni, da na njihov odnos s sestro ne vpliva nihče. Ostale pa navajajo predvsem fante, prijatelje in sorodnike na splošno. Ti lahko na odnos vplivajo pozitivno (so vzrok za pogovore) ali negativno (vzrok za pomanjkanje časa, zamenjava za sestrski odnos).

»Mogoče v smislu, da jo zaradi drugih večkrat pokličem. Kadar grem na obisk h kakšnim sorodnikom me vedno sprašujejo, kaj je novega s sestro, kdaj sem jo nazadnje slišala. Če nimam nič povedati, me prepričajo, da jo pokličem in povprašam, kar jih zanima.« (Manca, 19 let, 2014)

»Mogoče, da s tem, ko imava obe zadnja leta več ljudi v svojem življenju, nama zmanjkuje časa za naju. Obe imava fanta, različne prijatelje. Ne moreva si vzeti toliko časa samo za naju, kot sva si ga, ko sva bili mlajši.« (Urša, 26 let, 2014)

»Mogoče prijateljice in fanta. Da si ne zaupava toliko, ker se jaz večkrat zaupam prijateljicam kot njej in si želi, da bi ji več stvari zaupala.« (Kristina, 21 let, 2014)

V tem obdobju se že kaže manjši vpliv staršev na odnose med sestrami, medtem ko v ospredje pridejo druge osebe. Do tega najverjetneje pride zato, ker sestre ne preživljajo več toliko časa v družinskem okolju kot v prejšnjih obdobjih. Število stikov s starši se zmanjša, poveča pa se število stikov med njimi in ostalimi sorodniki, prijatelji ter partnerji. Ti lahko vplivajo na kvaliteto odnosov med sestrama in tudi na pogostost njunih medsebojnih stikov.

5.4.3 Izkazovanje podpore

Odrasli sorojenci so lahko vir podpore, ljubezni in prijateljstva. Po Van Volkomu se sorojenci zanašajo drug na drugega za instrumentalno in emocionalno podporo. (Van Volkom 2011, 35–36) Sestre so v intervjujih omenjale vse tri vrste podpore (poleg zgoraj omenjenih še informacijska podpora), vendar pa je bila izpostavljena predvsem emocionalna.

»Največkrat ob kakšnih pogovorih, ko katera izpostavi trenuten problem v svojem življenju. Takrat druga posluša in pove svoje mnenje in jo potolaži in tako dalje. Še posebej zabavni so pogovori o fantih ali taščah, ko so kakšni problemi. Na primer »Kako bedne fore! Sploh me ne posluša, sem mu rekla že stokrat, pa ne razume..« druga pa »Ja, to je res otročje z njegove strani! Ti dam čisto prav.«« (Neja, 22 let, 2014)

»Ko ima katera izpit ali podobno stvar, se spodbujava in podpirava v smislu: »Saj bo šlo«. Včasih si podporo pokaževa tudi z malenkostmi, s čokolado ali pecivom.« (Kristina, 21 let, 2014)

»...če rabim kakšen nasvet ali pomoč pri kakšni stvari, kot je na primer pisanje prošenj ali kakšnih stvari v zvezi s šolo, vem, da jo lahko pokličem in mi bo pomagala. Pokličem jo tudi, kadar imam kakšne težave s starši ali drugimi sorodniki, katere potem včasih tudi rešuje namesto mene, če se mi zdi, da sama ne zmorem. Lahko jo tudi prosim za obleke in denar. Vse velja tudi v obratni smeri. Vendar pa starejša sestra manjkrat potrebuje pomoč od mene, kot pa jaz od nje. Se pa tudi spodbujava, da slediva svojim željam.« (Manca, 19 let, 2014)

Udeleženske o svojih sestrah govorijo kot o nekom, ki jim je vedno na voljo v času krize. Po Van Volkomu za posameznika, ki si je emocionalno blizu s svojimi sorojenci, obstaja verjetnost, da se bo v težkih trenutkih obrnil k njim za pomoč, (Van Volkom in drugi 2011, 36), kar je lepo vidno v spodnjem primeru.

»Ko mi je zdravnik povedal, da obstaja možnost, da imam raka, mi je sestra stala ob strani in sem jo lahko klicala kadar koli; tudi ponoči. Vedno si je vzela čas, da me je poslušala in tolažila v smislu, da naj me ne skrbi, da bo vse okej.« (Urša, 26 let, 2014)

V primeru pomembnih življenjskih dogodkov lahko pride do sprememb v kakovosti odnosov med sorojenci. Na to kaže študija, ki so jo izvedle Dunn, Slomkowski in Beardsall, ki so prišle do rezultatov, ki so kazali na spremembe v naklonjenem oz. sovražnem odnosu do sorojencev kot posledica pomembnih življenjskih dogodkov v družini. Do kakšnih vrst sprememb v odnosu je prišlo, pa je bilo odvisno od življenjskega dogodka. (Kavčič in Zupančič 2006, 142) Sestre tako lahko služijo kot vir podpore v primeru ločitve staršev, na kar kaže naslednji odgovor: *»...mi je veliko pomenilo to, da je bila sestra v enakem položaju,*

da nisem bila sama v tem, me je tudi tolažila, ker na začetku nisem vedela kaj sploh pričakovati.» (Manca, 19 let, 2014)

Načini nudenja podpore se v nekaterih pogledih razlikujejo tudi glede na vrstni red rojstev. Starejše intervjuvanke so po navadi tiste, ki mlajšim posojajo denar in dajejo nasvete. Verjetno so starejše finančno bolj samostojne, ker imajo več izkušenj in znanja so tudi v boljši poziciji za podajanje nasvetov.

»Pomaga mi pri učenju, tudi če imam kakšne finančne težave, jo lahko prosim, da mi posodi denar. Drugače pa, če ima katera kakšne težave, si poskušava pomagati.« (Talija, 22 let, 2014)

»...ko sva ne dolgo nazaj skupaj nakupovali in sem pri blagajni ugotovila, da nimam dovolj denarja, je potem tudi moje stvari plačala sestra.« (Manca, 19 let, 2014)

5.4.4 Konflikti v odnosu

Odgovori intervjujev kažejo na to, da se v času zgodnje odraslosti število konfliktov zelo zmanjša. Če si pogledamo samo dva: *»Do konfliktov bolj poredko prihaja.« (Talija, 22 let, 2014)* in *»Če že pride do konflikta, pride... na primer enkrat na... pol leta...« (Barbara, 26 let, 2014)* Na to verjetno vpliva nižja stopnja stikov, saj se tudi tiste, ki (občasno) še vedno živijo doma, bolj redko vidijo in zaradi tega ni priložnosti za prepire.

Konflikti so tudi manj intenzivni kot v času odraščanja. Prav tako tudi ne prihaja več do fizičnih obračunov. Verjetno zaradi tega, ker so razlogi za konflikte, glede na pričevanja udeleženk, predvsem malenkosti.

»Največkrat prihaja do konfliktov, ko sva skupaj doma zaradi neumnih razlogov kot so izposoja oblek, če katera poje kakšno sladkarijo od druge in podobno. Ko se pomiriva, je najin odnos spet normalen.« (Kristina, 21 let, 2014)

Vsa nestrinjanja, do katerih pride, rešujejo s pogovori. S starostjo se naučijo sklepati kompromise in izražati svoja občutja z besedami.

»...ni nič tako zelo velikega, da bi bilo treba karkoli tko, ne vem, zlo posredovat, ampak: »dj oprost«, »dober je«. Pa sva zmenjeni.« (Barbara, 26 let, 2014)

»Se zmeniva, malo se pogovoriva, pa rešiva zadevo.« (Andreja, 27 let, 2014)

5.4.5 Komunikacija

Od petih parov sester, ki so sodelovale v raziskavi, dva para ne živita v skupnem domovanju, dva živita skupaj občasno, en par pa še vedno živi pri starših. Tiste, ki živijo skupaj občasno, med tednom zaradi študija prebivajo v študentskih stanovanjih, vikende pa nato preživijo pri starših.

»Vidiva se za vikende, ko obe prideva domov k družini.« (Kristina, 21 let, 2014)

»Obe v glavnem še vedno živiva doma, čeprav sem jaz med tednom v Ljubljani in prihajam domov za vikende; ona pa včasih za vikende odide k fantu, včasih pa ne, kakor kdaj.« (Neja, 22 let, 2014)

Pričevanja respondentk kažejo redno komunikacijo med vsemi sestrami, pri čemer je način komunikacije in pogostost stikov odvisna predvsem od geografske oddaljenosti. Sestre, ki ne živijo več skupaj, se vidijo bolj poredko. Vzrok za majhno število osebnih srečanj gre iskati v geografski distanci med sestrami in njihovi prezaposlenosti. Za slednje so verjetno, krivi tudi njihovi partnerji, saj so tri izmed štirih respondentk, ki ne živijo v skupnem prebivališču, v zunajzakonski zvezi.

»Kakor nama uspe. Recimo, da enkrat na mesec v povprečju. Se pa zgodi, da tudi večkrat v enem tednu.« (Manca, 19 let, 2014)

»Enkrat ali dvakrat na mesec. Po navadi je ona tista, ki pride na obisk, saj večina sorodnikov stanuje v tem koncu. Takrat se potem vsi malo skupaj dobimo.« (Andreja, 27 let, 2014)

»Glede na delo, ki ga opravljava, je skoraj nemogoče, da bi imele več stikov.« (Sonja, 24 let, 2014)

Tiste, ki živijo skupaj, (stalno ali občasno) pravijo, da le občasno komunicirajo preko telefonskega aparata in še redkeje preko elektronske pošte. Vzrok za nizko uporabo komunikacijskih sredstev je najti v pogostem osebnem stiku.

»Ne slišiva se pogosto. Kar si imava za povedat, si poveva v živo, ko se vidiva. Če je med tednom kaj nujnega, pa prek telefona.« (Neja, 22 let, 2014)

»Osebnost, malo preko telefona, pa tudi po elektronskih medijih, po facebooku in podobno.« (Nuša, 24 let, 2014)

V primerih, ko sestre ne živijo skupaj, pa se te med vsemi komunikacijskimi sredstvi najpogosteje poslužujejo telefonskega aparata, redkeje pa družabnih omrežij in elektronske pošte. Z različnimi komunikacijskimi sredstvi se tako trudijo nadomestiti osebne stike, ki so zaradi večje geografske oddaljenosti oteženi.

»Se slišiva kar večkrat na teden, po navadi preko telefona ali pa facebooka; si pa občasno pošljeva tudi kakšen mail, pa sms.« (Andreja, 27 let, 2014)

»Po navadi se pokličeva po telefonu. Ji pa tudi vsake toliko časa pošljem kakšen mail.« (Manca, 19 let, 2014)

Sestre med seboj komunicirajo predvsem zaradi potrebe; kot razlog pa navajajo tudi druženje. Zaradi mesta, ki ga sorojenci zasedajo v življenju posameznika, ga ta lahko uporabi za izpolnitev raznih obveznosti, ki jih sam iz različnih razlogov v nekem trenutku ne more. Ker pa so prisotni v vseh obdobjih posameznikovega življenja, imajo podobne izkušnje, skupni pa so jim tudi številni dogodki so dobri družabniki.

»Ma tako, če ona kaj rabi od doma ali pa jaz iz Ljubljane. Včasih tudi kar tako, pač kakor je.« (Barbara, 26 let, 2014)

»Če se kaj pomembnega zgodi ali če nama je dolgčas. Za praznike in rojstne dneve ali kaj podobnega.« (Kristina, 21 let, 2014)

Odgovori na vprašanje, če si želijo, da bi imele s svojo sestro več stikov, pa so se razlikovali. Ti so bili neodvisni od skupnega prebivališča, starostne razlike, geografske oddaljenosti pa tudi od drugih družbenih dejavnikov, prav tako tudi od samega odnosa znotraj para. Te bi zato verjetno lahko pripisali osebnim karakteristikam sester.

5.4.6 Primerjava z drugimi odnosi

Da se v obdobju zgodnje odraslosti sestre med seboj oddaljijo, kažejo tudi odgovori respondentk, ki so jih dale na vprašanje: S katerim članom družine imate najboljši odnos? Tako kljub temu, da vse udeleženske svoj odnos s sestro ocenjujejo kot dober, jih kar polovica vseh meni, da je njihov odnos s starši boljši kot tisti, ki ga imajo s sestro. To velja v primerih, kjer sta bili obe sestri doma (stalno ali občasno) in v primeru, ko je intervjuvanka živela blizu staršev.

»...glede na to, da sem z mami čez teden, s sestro pa kar jo vidim je, sej pravim, za vikend, če se slučajno srečava ali pa preko smsov. Je z mami le več tko v živo, pa vidiš reakcijo, ko kaj reče, če ti nekaj ali narediš ali kakorkoli.« (Barbara, 26 let, 2014)

To je verjetno zato, ker so v teh primerih sestre še vedno v veliki meri odvisne od staršev in se nanje še vedno v veliki meri zanašajo. Tiste, ki ne živijo več z njimi, so bolj samostojne ter imajo posledično z njimi manj stikov.

Kadar sorojenci nimajo dobrega odnosa s svojimi starši, tega nadomestijo z večjo medsebojno podporo. (Van Volkom in drugi 2011, 36) To se je pokazalo tudi pri enem izmed intervjujev, ko je respondentka navedla več oblik podpore, ki jih dobi s strani sestre, medtem ko stikov s starši skorajda nima.

»...če rabim kakšen nasvet ali pomoč pri kakšni stvari, kot je na primer pisanje prošenj ali kakšnih stvari v zvezi s šolo, vem, da jo lahko pokličem in mi bo pomagala. Pokličem jo tudi, kadar imam kakšne težave s starši ali drugimi sorodniki, katere potem včasih tudi rešuje namesto mene, če se mi zdi, da sama ne zmorem. Lahko jo tudi prosim za obleke in denar.« (Manca, 19 let, 2014)

»Bi rekla, da imam s sestro najboljši odnos. Sicer pa tudi s sestričnami, tetami, starimi starši, tudi z mami. Z nikomer nimam kaj preveč slabih odnosov. Mogoče samo to, da imam s starši res zelo malo stikov. Slišimo se za kakšen praznik, da si čestitamo, ali če res kdo nekaj nujno rabi.« (Manca, 19 let, 2014)

Glede na odgovore respondentk lahko vidimo, da so njihovi odnosi s sestrami bolj podobni odnosom s prijateljicami kot odnosom s starši. Vzrok za to je moč najti v neenakopravnem razmerju med starši in otroki, v veliki starostni razliki med njimi in različnimi izkušnjami. Razlike v odnosu so tako vidne že pri izboru tem za pogovore. Kljub temu pa so nekatere mnenja, da si je njihov odnos s sestro precej podoben tistemu, ki ga imajo z ostalimi člani družine.

»Najin odnos je bolj prijateljske narave, kot pa s staršema.« (Taliya, 22 let, 2014)

»Se mogoče še o kakšnih drugih stvareh pogovarjava kot z ostalimi, pa kakšno stvar več ji zaupam.« (Manca, 19 let, 2014)

»S sestro se pogovarjava o drugih stvareh, kot recimo s starši. Z njimi si vendarle na malo drugačni ravni, že zaradi odnosa starš-otrok, zaradi starostne razlike,... Se mi zdi, da lahko sestri povem na primer več stvari, ki vključujejo odnose z ljudmi. Z mami se pa recimo bolj razumeva na ravni idej, splošnega načina življenja, filozofije.« (Neja, 22 let, 2014)

Odnosi, ki jih imajo udeleženske raziskave s svojimi sestrami, so si v nekaterih pogledih precej podobni njihovim odnosom s prijatelji. Večina pa jih je mnenja, da je odnos, ki ga imajo s prijatelji, boljši od odnosa, ki ga imajo s sestro. V obdobju zgodnje odraslosti se posameznik po navadi oddalji od svojih sorojencev in preživi več svojega časa s prijatelji; skupne izkušnje, pa ju zbližajo.

»S prijatelji se več družimo, imamo skupne interese, si zaupamo...« (Andreja, 27 let, 2014)

»S prijateljicami sem si bliže, kot s sestro. One so zaradi takšnih ali drugačnih razlogov, enaki hobiji, starost, pogledi na življenje, skupno šolanje, več časa v moji

bližini, več stvari doživimo skupaj, dogajajo se nam podobne stvari in se lažje povežemo.» (Neja, 22 let, 2014)

Razlike v odnosu med sestrama v primerjavi z odnosom med prijatelji pa lahko opazimo pri konfliktih, saj so ti redkejši in manj intenzivni v odnosih s prijatelji. Ker odnosi med prijatelji temeljijo na karakternih podobnostih in podobnem pogledu na svet, so že po svoji naravi manj konfliktni, zato ne prihaja tako pogosto do nestrinjanj kot pri sestrskih odnosih. Tako je veliko intervjuvank na vprašanje o razlikah med njihovimi odnosi s sestro in njihovimi odnosi s prijateljicami, odgovarjala na naslednji način: *»...s prijateljicami se ne prepiram...« (Kristina, 21 let, 2014)*

Ker so vezi med sestrami dolgotrajnejše in zato trdnejše, pa respondentke čutijo, da se jim pri prepirih z njimi ni potrebno zadrževati v tolikšni meri kot pri prijateljicah, kot je videti v tem primeru: *»Pri sestri mi ni potrebno paziti, kaj rečem.« (Urša, 26 let, 2014)*

Nekatere respondentke pa so mnenja, da v odnosih s prijatelji obstajajo neke omejitve, na kar kaže naslednji primer: *»...jaz sestri lahko, sej pravim, povem čisto vse, ni važno ali je to, naredila sem nesrečo, kakorkoli ane. Pri prijateljih je mogoče majčkeno omejitev, ker niso vsi tako odprti do določenih stvari. Kakšen drugače gleda na kake stvari kakor ti in jih malo drugače jemlje... lahko.« (Barbara, 26 let, 2014)* Morda so takega mnenja tudi zato, ker se zavedajo minljivosti teh vezi.

Kljub temu, da so respondentke mnenja, da so njihovi odnosi s prijateljicami boljši, pa se v primerih, ko se soočijo z resnimi težavami, nekatere še vedno raje obrnejo na sestro. Verjetno zaradi občutka obligatornosti, ki spremlja sestrške odnose.

»Lažje jo prosim za pomoč, ker vem, da mi ne bo rekla ne, pri čemer za prijatelje nikoli ne veš ali bodo pri volji, da mi za kakšno stvar pomagajo.« (Manca, 19 let, 2014)

6 Diskusija

Odnosi med sorojenci se skozi življenjski potek spreminjajo, (Van Volkom in drugi 2011; Kim in drugi 2006; Kavčič in Zupančič 2006) na kar kažejo tudi odgovori respondentk.

Respondentke poročajo o visoki stopnji konfliktnosti v njihovem odnosu s sestro v obdobju odraščanja, kar se sklada z ugotovitvami, Kavčič in Zupančič, da so za odnose med sorojenci v otroštvu značilni pogosti konflikti, prepiri in izražanje negativnih čustev. (Kavčič in Zupančič 2006, 115, 144) Študije, čeprav z nekonsistentnimi rezultati, kažejo tudi na vpliv oblik družin pri odnosih med sorojenci. Kunz poroča o bolj pozitivnih odnosih med sorojenci v ločenih družinah, Noller, Vonway in Blakeley-Smith pa o večji stopnji konflikta in negativnosti med sorojenci v ločenih in razvezanih družinah. Do istih rezultatov so prišli tudi Deater-Deckard, Dunn in Lussier za sorojence v enostarševskih družinah in v družinah s ponovno poročenimi starši v primerjavi z družinami s poročenimi starši. (McHale 2012, 917) V nasprotju z vsemi omenjenimi pa analiza rezultatov ni pokazala nobenega vpliva družinske oblike na odnos med sestrama v obdobju zgodnje odraslosti. Prav tako tudi ni opaziti vpliva okolja.

Respondentke poročajo o dobrih odnosih s sestrami v času zgodnje odraslosti, kar je v skladu z ugotovitvijo Martina, da imajo odrasli sorojenci v splošnem pozitivne odnose. (Martin v Van Volkom 2011, 35) Van Volkom poroča, da v obdobju med adolescenco in odraslostjo, to je nekje med 18 in 25 letom, odnos med posameznikom in njegovimi sorojenci postane enakopravnejši, bolj odprt in toplejši. (Van Volkom 2011, 38) Rezultati kažejo, da se v primerjavi z obdobjem odraščanja stopnja konfliktov zniža. V skladu z idejo, da imajo sorojenci v času adolescence manj stikov, študije kažejo nižjo stopnjo konfliktov v tem obdobju. (Buhrmester in Furman, Cole in Kerns v Kim in drugi 2006, 1747). Raziskave pa kažejo tudi upad v konfliktih med sorojenci od adolescence in skozi odraslo dobo. Vzrok lahko iščemo v tem, da večje zanimanje za zunanji svet in manjša količina časa, ki ga posameznik preživi v krogu družine, ustvari manj priložnosti za konflikte med sorojenci. Nekatere študije pa so se pri raziskovanju odnosov med sorojenci osredotočile na razliko v letih med njimi. Rezultati so pokazali, da so odnosi med sorojenci, pri katerih je razlika v letih večja, bolj intimni in manj konfliktni. (Kim in drugi 2006, 1747) V mojem primeru ni opaziti nobene večje razlike v kvaliteti odnosov med sestrami z manjšo starostno razliko in med sestrama z večjo starostno razliko. Vse udeleženske poročajo o dobrih odnosih s sestro z občasnimi konflikti. Odnosi med sestrami pa so bolj enakopravni v primerih, ko je razlika v letih med njima manjša. Posameznik se v tem obdobju oddalji od svoje družine, sorojenci pa ne preživijo veliko časa drug z drugim. (Van Volkom 2011, 38) Respondentke poročajo, da v tem obdobju več časa kot s sestro preživijo s prijateljicami; odnosi, ki jih imajo z njimi, pa so boljši kot tisti, ki jih imajo s sestro. Raziskava, ki jo je opravil Myers kaže, da so

najpogostejši razlogi za ohranjanje odnosa s sorojenci vir podpore, skupni interesi in izkušnje, prijateljstvo ter ljubezen. (Myers 2011, 55) Respondentke pa poleg omenjenih navajajo tudi sorodstvo in skupno prebivališče.

Študije si nasprotujejo o vlogi, ki jo ima na odnose med sorojenci vrstni red rojstev. Nekatere kažejo, da starejši sorojenci v odnosu izkazujejo manj intimnosti in več negativnosti, druge pa poročajo o večji stopnji izkazovanja toplote starejših sorojencev v odnosu. (Kim in drugi 2006, 1747) V mojem primeru se vpliv vrstnega reda rojstev kaže predvsem v načinu izkazovanja podpore, pri čemer so starejše sorojenke tiste, ki največkrat mlajšim nudijo informacijsko in finančno podporo. Respondentke poročajo o različnih oblikah medsebojne podpore, kar se sklada z ugotovitvami Jacobsa in Sillarsa, da podpora sorojencev prevzema različne oblike, ki lahko obsega neposredno emocionalno, informacijsko in instrumentalno podporo, ali pa bolj subtilne oblike. (Jacobs in Sillars 2012, 182) Udeleženske raziskave izpostavljajo predvsem emocionalno podporo, kar se sklada s poročanjem, da je za odnose med sestrami verjetno, da si bodo nudile emocionalno podporo. (Spitze, Trent, Voorpostel, Blieszner v Van Volkom in drugi 2011, 36) V raziskavi o odraslih sorojencih, ki je bila izvedena v Združenih državah, jih je 33 % izjavilo, da se lahko zanesejo na svojega sorojenca v primeru krize. (Van Volkom in drugi 2011, 36). Tudi respondentke so poudarjale, da sta si s sestro vedno na voljo v kriznih časih.

V študiji, ki je bila narejena med odraslimi sorojenci iz Združenih držav, je polovica sodelujočih dejala, da imajo vsaj enkrat mesečno stike s svojimi brati in sestrami. (Voorpostel in Blieszner v Van Volkom 2011, 36) Tudi vse respondentke poročajo o redni medsebojni komunikaciji. McCarthy in Edwards ugotavljata, da v zahodnih družbah ženske pogosto skrbijo za ohranjanje družinskih odnosov, in sicer z obiski, telefonskimi klici, pošiljanjem rojstnodnevnih kartic in tako dalje. (McCarthy in Edwards 2011, 176) Vrste komuniciranja med sestrami so v največji meri odvisne od geografske oddaljenosti med njima, od česar je odvisna tudi pogostost medsebojnih stikov. Neal pravi, da komunikacija po telefonu igra pomembno vlogo, saj so zaradi številnih obvez in geografske distance pogosta srečanja otežena. (Neale 2004, 85), kar je skladno z odgovori respondentk.

Odnosi med sestrami se od odnosov s starši razlikujejo po tem, da so prvi bolj prijateljske narave. Odnose med sorojenci zaznamuje tudi večje število konfliktov kot pa odnose s starši

ali prijatelji. (Pike in drugi 2006, 3) Tudi respondentke poročajo o večjem številu in o večji intenzivnosti konfliktov v njihovem odnosu s sestro v primerjavi z ostalimi odnosi. Odnosi med prijatelji temeljijo na skupnih interesih in izkušnjah. Martin pravi, da se odnos med prijatelji od odnosov med sorojenci razlikuje po tem, da ni prisiljen, temveč je prostovoljen. (Martin in Newman v Van Volkom 2011, 35) Po Floydju pa so *»prijateljstva pogosto prehodna in kontekstno specifična, partnerske zveze propadejo tako pogosto kot uspejo in odnosi med starši in otroki postopoma pričnejo pojemat, ko jih zmotijo druge obveze.«* (Whitney 2007, 2)

7 Zaključek

Sodelovanje v medsebojnih odnosih je del vsakdana vseh posameznikov. Odnosi z družinskimi člani veljajo za ene pomembnejših družbenih odnosov, (Zalokar Divjak 2001, 43) kjer pa do izraza vedno bolj prihaja tudi preučevanje odnosov med sorojenci, za katerega Kavčič in Zupančič pravita, da je razmeroma novo. (Kavčič in Zupančič 2006, 144) Številni avtorji izpostavljajo odnos med dvema sestrama kot najbolj edinstvenega izmed odnosov med sorojenci. (Pike in drugi 2006, xii; Whitney 2007, 3; Wood in Inman v Fowler 2009, 54) Odnosi med sestrami so neprostovoljni, zanje pa je značilna enakovrednost vlog, komplementarnost, konstantnost, recipročnost, obligatornost in stabilnost; so pa tudi najdlje trajajoče razmerje, v katerem večina posameznikov sodeluje. Karakteristike, ki označujejo odnose med sestrami, so ne inhibirano izražanje intenzivnih čustev, intimnost in izjemen razpon individualnih razlik. Vsak odnos je edinstven in vsebuje različno kombinacijo toplote, ljubezni in sovraštva. Od sester pa se tudi pričakuje, da služijo kot vir podpore (emocionalne, informativne, instrumentalne) tekom življenja.

Ti se od odnosov s partnerji ločijo po tem, da so dolgotrajnejši, od odnosov s starši po enakopravnosti vlog in od odnosov s prijatelji po tem, da so slednji prehodni, prostovoljni in kontekstno specifični. Za sorojence je značilno večje število konfliktov, kot za katerikoli drug odnos, pa tudi večja odpornost ter zmožnost preživetja konfliktov. Vendar pa se v odnosu med sestrami za razliko od ostalih odnosov med sorojenci kaže večja vpletenost emocij.

Na odnos med sestrami v prvi vrsti vpliva njihova starost, saj se odnos tekom življenja spreminja ne le po kvaliteti, temveč tudi po številu stikov in načinih komuniciranja. Nanj vpliva tudi razlika v letih in vrstni red rojstev. Večjo enakopravnost je videti tam, kjer je razlika v letih manjša; če pa je ta večja, lahko starejša sestra prevzame vlogo skrbnika. V času študija se sestre po navadi vsaj začasno odselijo od doma, zaradi česar se število stikov močno zniža, kar pa ima velik vpliv na kvaliteto odnosa (lahko tudi pozitivno v smislu manjše pogostosti konfliktov). Večja kot je med sestrama geografska oddaljenost, v večji meri se ti poslužujeta raznih komunikacijskih sredstev. Sestre za medsebojno komuniciranje najpogosteje posežejo po telefonskem aparatu, s katerim poizkušajo nadomestiti osebne stike. V času študija se posameznice bolj kot na sestre zanašajo na prijateljice, predvsem zaradi tega, ker z njimi preživljajo več časa in jih družijo skupni interesi. Kljub temu pa se v primeru krize še vedno raje obrnejo za pomoč in podporo k svoji sestri. Poleg prijateljev na njihov odnos vplivajo tudi partnerji, zaradi katerih so stiki s sestrami sicer lahko manj pogosti, vendar pa jih po drugi strani ti lahko tudi zbližajo, saj si v primerih, ko se med njima pojavijo težave, sestre nudijo tolažbo in podporo. V tem obdobju je vpliv odnosov z ostalimi družinskimi člani na sestrške odnose manjši (ta je v ospredju predvsem v mlajših letih), ki pa nanje vplivajo predvsem v pozitivnem smislu (ju združujejo). Vsak odnos med sestrama je edinstven, saj razni dejavniki nanje različno vplivajo. Sam odnos pa je odvisen tudi od osebnostnih značilnosti obeh sester. Da pa bi odnos sploh obstajal, mora biti v prvi vrsti pri obeh sestrah prisotna želja po njegovem ohranjanju. Razlogi za ohranjanje tega odnosa pa so predvsem ljubezen, sorodstvene vezi in podpora.

8 Literatura

1. Caspi, Jonathan. 2012. *Sibling Aggression: Assessment and Treatment*. New York: Springer Pub. Co.
2. Cvetek, Robert. 2009. *Bolečina preteklosti: travma, medosebni odnosi, družina, terapija*. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
3. Eriksen, Thomas Hylland. 2009. *Majhni kraji, velike teme*. Maribor: Aristej.
4. Floyd, Kory. 1996. Communicating Closeness Among Siblings: An Application of the Gendered Closeness Perspective. *Communication Research Reports* 13(1): 27–34.
5. Fowler, Craig. 2009. Motives for Sibling Communication Across the Lifespan. *Communication Quarterly* 57(1): 51–66.
6. Gillies, Val in Helen Lucey. 2006. 'It's a connection you can't get away from': Brothers, Sisters and Social Capital. *Journal of Youth Studies* 9(4): 479–493.
7. Gondal, Neha. 2012. Who 'Fills in' for Siblings and How? A Multilevel Analysis of Personal Network Composition and Its Relationship to Sibling Size. *Sociological Forum* 27(3): 732–755.

8. J. Fox, Bonnie. 1993. *Family patterns, gender relations*. Toronto; Oxford; New York: Oxford University Press.
9. Jacobs, Kimberly in Alan Sillars. 2012. Sibling Support During Post-Divorce Adjustment: An Idiographic Analysis of Support Forms, Functions, and Relationship Types. *Journal of Family Communication* 12(2):167–187.
10. Jones, Charles L., Lorne Tepperman, in Susannah J. Wilson, 1995. *The futures of the family*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
11. Kavčič, Tina in Maja Zupančič. 2006. *Osebnost otrok in njihovi medsebojni odnosi v družini*. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.
12. Keilman, Nico. 2003. *Demographic and social implications of low fertility for family structures in Europe*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.
13. Kim, Ji-Yeon, Susan M. McHale, D. Wayne Osgood in Ann C. Crouter. 2006. Longitudinal Course and Family Correlates of Sibling Relationships From Childhood Through Adolescence. *Child Development* 77(6): 1746–1761.
14. Logan, Janette. 2013. Contemporary adoptive kinship: a contribution to new kinship studies. *Child & Family Social Work* 18(1): 35–45.
15. Maynes, Mary Jo in Ann Beth Waltner. 2012. *The family: a world history*. Oxford [etc.]: Oxford University Press, cop.
16. McCarthy, Jane Ribbens in Rosalind Edwards. 2011. *Key concepts in family studies*. Los Angeles [etc.]: Sage.
17. McHale, Susan M., Kimberly A. Updegraff in Shawn D. Whiteman. 2012. Sibling Relationships and Influences in Childhood and Adolescence. *Journal of Marriage & Family* 74(5): 913–930.

18. Moor, Nienke in Aafke Komter. 2012. Family ties and depressive mood in Eastern and Western Europe. *Demographic Research* 27: 201–232.
19. Myers, Scott A. 2011. "I Have to Love Her, Even if Sometimes I May Not Like Her": The Reasons Why Adults Maintain their Sibling Relationships. *North American Journal of Psychology* 13(1): 51–62.
20. Neale, Jenny. 2004. *No Friend Like a Sister: Exploring the Relationship Between Sisters*. Wellington: Victoria University Press.
21. Packman, Wendy, Heidi Horsley, Betty Davies in Robin Kramer. 2006. Sibling Bereavement and Continuing Bonds. *Death Studies* 30(9): 817–841.
22. Pike, Alison, Judy Dunn in Joanne Coldwell. 2006. *Family Relationships in Middle Childhood*. In *Parenting in Practice*. London: National Children's Bureau.
23. Rener, Tanja, Mateja Sedmak, Alenka Švab in Mojca Urek. 2006. *Družine in družinsko življenje v Sloveniji*. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Založba Annales: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko.
24. Van Volkom, Michele, Carly Machiz in Ashley E. Reich. 2011. Sibling Relationships in the College Years: Do Gender, Birth Order, and Age Spacing Matter? *North American Journal of Psychology* 13(1): 35–50.
25. White, Lynn K. in Agnes Riedmann. 1992. Ties Among Adult Siblings. *Social Forces*. 71(1): 85–102.
26. Whitney, Stach. 2007. Sister Sister: Interpreting Intimacy in Sibling Relationships. *UW-L Journal of Undergraduate Research* X. Dostopno prek: <http://www.uwlax.edu/urc/jur-online/pdf/2007/stach.pdf> (20.4.2014)
27. Zalokar Divjak, Zdenka. 2001. *Jaz in ti : medosebni odnosi v sodobnem času*. Krško: Gora.

Priloge

Priloga A: Anketni vprašalnik

1. Leto rojstva: _____

2. Kraj bivanja

- večje mesto (Ljubljana, Maribor)
- manjše mesto (vse ostalo)
- kraj
- primestje
- podeželje

3. Dokončana izobrazba

- osnovna šola
- srednja šola
- višja/visoka/univerzitetna šola
- magisterij, doktorat

4. Status

- dijak
- študent
- zaposlen
- brezposeln (trenutno brez zaposlitve)
- drugo: _____

5. Zakonski stan

- samski/samska
- v izvenzakonski partnerski zvezi
- poročen
- razvezan
- drugo: _____

Priloga B: Načrt intervjuja

1. Odnos v času odraščanja

- a) Kateri družinski člani so sestavljali gospodinjstvo v katerem ste odraščali?
- b) V kakšnem okolju ste odraščali? (podeželje, primestje, večje mesto...)
- c) Kako bi opisali Vaš odnos s svojo sestro v času odraščanja?
- d) Ali so na ta odnos vplivali tudi drugi? Na kakšen način?

2. Odnos danes

- a) Kako bi opisali Vaš trenutni odnos s sestro?
- b) Kakšni so razlogi za ohranjanje Vašega odnosa s sestro?
- c) Ali bi rekli, da Vi in Vaša sestra v enakem obsegu prispevata k vašemu medsebojnemu odnosu?
- d) Ali na vajin odnos vplivajo tudi drugi? Na kakšen način?

3. Podpora

- a) Na kakšen način si s sestro izkazujeta podporo?
- b) Ali lahko navedete kakšen primer izkazovanja podpore med Vami in Vašo sestro?

4. Konflikti

- a) Kako pogosto v Vašem odnosu s sestro prihaja do konfliktov?
- a) Iz katerih razlogov v Vašem odnosu s sestro prihaja do konfliktov?
- b) Kako nastale konflikte razrešujeta?

5. Komunikacija

- a) Kakšna je geografska razdalja med Vami in Vašo sestro?
- b) Kako pogosto in ob katerih priložnostih vidite svojo sestro?
- c) Kako pogosto in v kakšnih oblikah komunicirate s svojo sestro?

- d) Ob katerih priložnostih komunicirate s svojo sestro?
- e) Ali si želite, da bi imeli več stikov s svojo sestro?

6. Primerjava z drugimi odnosi

- a) S katerim članom družine imate najboljši odnos?
- b) Ali se Vaš odnos s sestro razlikuje od Vaših ostalih družinskih odnosov? (kako)
- c) Ali se Vaš odnos s sestro razlikuje od Vaših odnosov s prijateljicami? (kako)
- d) Ali ste si Vi ali Vaša sestra že ustvarili svojo družino? Kakšni so odnosi med njimi?

Priloga C: Transkripcije intervjujev

Intervju 1: Barbara, 26 let

Vprašanje: Najprej me zanima kateri družinski člani so sestavljali gospodinjstvo v katerem si odraščala?

Odgovor: Jaz, moja sestra, mami in to je to.

Vprašanje: Vaš oče ni živel z vami?

Odgovor: Odselil se je ko sva bile s sestrico še majhne.

Vprašanje: Se je kateri izmed vaših staršev ponovno poročil?

Odgovor: Oba.

Vprašanje: Kmalu?

Odgovor: Par let po ločitvi.

Vprašanje: Potem je mož od vaše matere živel z vami, ko ste odrasčali?

Odgovor: Ja.

Vprašanje: Pa ste se razumeli?

Odgovor: Ja

Vprašanje: V kakšnem okolju ste odrasčali? Vas, manjše mesto..?

Odgovor: V manjšem mestu na gorenjskem.

Vprašanje: Pa vajin oče?

Odgovor: Živel je par minut preč od nas.

Vprašanje: Kako pa bi opisala vaš odnos s sestro v času odrasčanja?

Odgovor: Mislim, da je to kar splošno, da se otroci, ko so mlajši niti ne razumejo najbolje, kaj dosti drugače tudi pri nas ni bilo. Velikokrat je prišlo do kakšnih prepirov, pa takšnih in drugačnih prerekanj.

Vprašanje: Ali so na vajin odnos vplival tudi drugi?

Odgovor: Ne. Pač mami je posredovala ravno toliko, da si nisva las populile, ampak to je pa vse.

Vprašanje: Kako bi pa opisali vaš trenutni odnos s sestro?

Odgovor: Glede na to, da sva zdajle že obedve že nekaj časa polnoletni in že kar dobro razmišljava s svojo glavo, so odnosi v bistvu bom tko rekla, zelo, zelo prijateljski. Pomagava si, če je karkoli narobe, če ima katera kakšen problem, s čimerkoli že, si zaupava in skupaj rešiva problem.

Vprašanje: Kakšni so razlogi za ohranjanje vašega odnosa s sestro?

Odgovor: Ja, na koncu je še zmeraj moja sestra tko da... to je ena taka vez k nekak mam jaz saj tak občutek da ne glede na to, kaj se bo zgodilo, še zmeraj je moja sestra...

Vprašanje: Pa bi rekla, da obe v enakem obsegu prispevata k vajinemu odnosu.

Odgovor: Pa ja.

Vprašanje: Pa mogoče zdaj kej na vajin odnos vplivajo tudi drugi?

Odgovor: Ne.

Vprašanje: Na kakšen način si s sestro izkazujeta podporo?

Odgovor: Pogovor, pomoč pri raznih zadevah. Ali je to kakšen nasvet ali pri šolskih stvareh, kuhanju.

Vprašanje: Ali lahko navedete kakšen primer izkazovanja podpore med vami in vašo sestro?

Odgovor: Recimo ne dolg nazaj sta s fantom zaključila svoj razmerje in sicer ni, ni pokazala, da je žalostna pa to. Ampak že v bistvu en, ali pogovor o tem kaj je bilo, ali pa ravno obratno, da zamenjaš temo na čisto nekaj druga, da s tem ona odmisli zadevo, to je že pomagal.

Vprašanje: Kako pogosto in iz katerih razlogov danes prihaja do konfliktov med vami in vašo sestro in kako jih rešujeta?

Odgovor: Če že pride do konflikta, pride... na primer enkrat na... pol leta... tko, ampak še to ni nič tako zelo velikega, da bi bilo treba karkoli tko, ne vem, zlo posredovat, ampak: »dj oprost«, »dober je«. Pa sva zmenjeni.

Vprašanje: Kakšna je geografska razdalja med vami in vašo sestro?

Odgovor: Dobro, med tednom recimo, ona je v Ljubljani kjer študira. Jst sem doma, mam faks dost blizu doma. Za vikend se to majčken obrne, ona pride domu, jst sem pri fantu. Ampak se vidva no, če drugače ne gremo do mame na kosilo pa se tam srečamo.

Vprašanje: Pa mogoče ob kakšnih posebnih priložnostih?

Odgovor: Tudi ja, pa recimo kadar ma ona počitnice in je doma.

Vprašanje: Kako pogosto in v kakšnih oblikah pa komunicirate s svojo sestro takrat, ko nista skupaj?

Odgovor: Glede na to, da jaz nikoli ne vem kako ma ona faks v Ljubljani je največkrat prek sporočil pa kakšen mail, ampak to je manjkraj.

Vprašanje: Ob katerih priložnostih pa?

Odgovor: Ma tako, če ona kaj rabi od doma ali pa jaz iz Ljubljane. Včasih tudi kar tako, pač kakor je.

Vprašanje: Ali si želite, da bi imeli več stikov s svojo sestro?

Odgovor: Priznam, da mi včasih manjka, da jo med tednom ni doma ja. Tko, da to bi bilo mogoče fajn če bi bla kakšen dan več doma, da se tko mal pogovoriš, da bi kakšen babji čvek udarle.

Vprašanje: S katerim članom družine imate najboljši odnos?

Odgovor: Z mami.

Vprašanje: Ali se vaš odnos s sestro razlikuje od vaših ostalih družinskih odnosov?

Odgovor: Mogoče majčken, ampak, dober, vsakemu, in mamic in sestri lahko povem karkoli, ampak glede na to, da sem z mami čez teden, s sestro pa kar jo vidim je, sej pravim, za vikend, če se slučajno srečava ali pa preko smsov. Je z

mami le več tko v živo, pa vidiš reakcijo, ko kaj reče, če ti nekaj ali narediš ali kakorkoli.

Vprašanje: Ali se vaš odnos s sestro razlikuje od vaših odnosov s prijateljicami?

Odgovor: Bom rekla tko, določen ne vem, težko primerjat z vsemi, ampak bom rekla tko, jaz sestri lahko, sej pravim, povem čisto vse, ni važno ali je to, naredila sem nesrečo, kakorkoli ane. Pri prijateljih je mogoče majčkeno omejitev, ker niso vsi tako odprti do določenih stvari. Kakšen drugače gleda na kake stvari kakor ti in jih malo drugače jemlje... lahko.

Vprašanje: Ali ste si vi ali vaša sestra že ustvarili svojo družino?

Odgovor: Ne, to pa ne.

Intervju 2: Neja, 22 let

Vprašanje: Kateri družinski člani so sestavljali gospodinjstvo v katerem si odraščala?

Odgovor: Starša sta se ločila. Sama sem ostala pri mami, kasneje je prišel tudi fant od mami, pa sestra.

Vprašanje: V kakšnem okolju ste odraščali? Podeželje, primestje, večje mesto, manjše mesto...

Odgovor: Manjšem mestu.

Vprašanje: Kako bi opisali vaš odnos s svojo sestro v času odraščanja?

Odgovor: Se mi zdi da sva se veliko prepirali, ker sva imeli ravno dovolj razlike v letih in sva na stvari gledali drugače. Ona je recimo že bila v puberteti in je imela svoje hormonske momente, jaz pa ne in je nisem razumela. Pri čemer je bilo nekaj manjših fizičnih spopadov. Seveda je starejša imela premoč, ker je bila močnejša, je bila pa potem tudi večkrat ona kriva ker sem jo jaz zatožila. Sicer pa sva se znali zelo zabavat in prirejat kakšne mini predstave za druge, zaupali sva si marsikaj, prve zaljubljenosti, probleme s sošolkami in podobno.

Vprašanje: Ali so na ta odnos vplivali tudi drugi?

Odgovor: Mami se je zelo redko vmešavala, največkrat je bila zraven le čisto na koncu ko naju je bilo treba umiriti, če sva ji šli s kreganjem že na živce. Ne spomnim se, da bi kadarkoli dramatično posegla v najin prepir. Vedno ji je bilo pa všeč, ko sva ji kaj skupaj pripravili. Pospravili stanovanje, pomili posodo,

pripravili darilo za rojstni dan. Spodbujala naju je k temu, da sva skupaj počeli stvari in poudarjala, da je pomembno, da si stvari deliva. Velikokrat nama je šivala, kupovala podobne ali celo enake obleke. Oče pa naju je nezavedno zbliževal, ker sva se velikokrat v času osnovne šole in srednje šole kregali z njim in sva druga drugo pred njim zagovarjali in se potem tudi doma druga drugi pritoževali čezenj in se tolažili.

Vprašanje: Kako bi opisali vaš trenutni odnos s sestro?

Odgovor: Več resnejših pogovorov imava, prepirava pa se skoraj nikoli.

Vprašanje: Kakšni so razlogi za ohranjanje vašega odnosa s sestro?

Odgovor: Še vedno obe veliko časa preživiva doma.

Vprašanje: Ali bi rekla, da ti in tvoja sestra v enakem obsegu prispevata k vajinem medsebojnemu odnosu?

Odgovor: Ja.

Vprašanje: Ali bi rekla, da na vajin odnos vplivajo tudi drugi in če na kakšen način?

Odgovor: Redko, ker sva običajno v času najinega druženja sami. Starši se sploh ne vmešavajo. Sicer pa fantje običajno, pa kakšne prijateljice, posredno seveda in v dobrem smislu, ker o tem druga drugi razlagava in se s tem zbližava.

Vprašanje: Na kakšen način si s sestro izkazuješ podporo?

Odgovor: Največkrat ob kakšnih pogovorih, ko katera izpostavi trenutni problem v svojem življenju. Takrat druga posluša in pove svoje mnenje in jo potolaži in tako dalje. Še posebej zabavni so pogovori o fantih ali taščah, ko so kakšni problemi. Na primer »Kako bedne fore! Sploh me ne posluša, sem mu rekla že stokrat, pa ne razume.« druga pa »Ja, to je res otročje z njegove strani! Ti dam čisto prav.«

Vprašanje: Kako pogosto in iz katerih razlogov v vašem odnosu s sestro prihaja do konfliktov ter kako jih razrešujeta?

Odgovor: Zaradi različnih pogledov na stvari in različnih karakterjev. Včasih je ena preprosto tečna ali preveč gobčna. Ko si kakšno grdo rečeva se potem pustiva na miru, da se vsaka pri sebi skulira in pomiri, kakšnih deset minut, potem pa gremo naprej, kot da se ni nič zgodilo. Obe veva da v resnici nobena ni hotela nič hudega.

Vprašanje: Kakšna je geografska razdalja med vami in vašo sestro?

Odgovor: Obe v glavnem še vedno živiva doma, čeprav sem jaz med tednom v Ljubljani in prihajam domov za vikende; ona pa včasih za vikende odide k fantu, včasih pa ne, kakor kdaj.

Vprašanje: Kako pogosto in ob katerih priložnostih vidiš svojo sestro?

Odgovor: Včasih za vikend, vedno za praznike, počitnice.

Vprašanje: Kako pogosto in v kakšnih oblikah komunicirate s svojo sestro?

Odgovor: Ne slišiva se pogosto. Kar si imava za povedat, si poveva v živo, ko se vidiva. Če je med tednom kaj nujnega, pa prek telefona.

Vprašanje: In ob kakšnih priložnostih komunicirate s svojo sestro?

Odgovor: Ko sva obe doma in se je kaj zanimivega zgodilo eni ali drugi in ko imava za izpeljat kakšen projekt. Peka torte za rojstni dan recimo.

Vprašanje: Ali si želiš, da bi imela več stikov s svojo sestro?

Odgovor: Mi ustreza tako, kot je zdaj.

Vprašanje: S katerim članom družine pa bi rekla, da imaš najboljši odnos?

Odgovor: Z mami.

Vprašanje: Ali se tvoj odnos s sestro razlikuje od tvojih ostalih družinskih odnosov?

Odgovor: Seveda se. S sestro se pogovarjava o drugih stvareh, kot recimo s starši. Z njimi si vendarle na malo drugačni ravni, že zaradi odnosa starš-otrok, zaradi starostne razlike,... Se mi zdi, da lahko sestri povem na primer več stvari, ki vključujejo odnose z ljudmi. Z mami se pa recimo bolj razumeva na ravni idej, splošnega načina življenja, filozofije.

Vprašanje: Ali se tvoj odnos s sestro razlikuje od tvojih odnosov s prijateljicami?

Odgovor: S prijateljicami sem si bliže, kot s sestro. One so zaradi takšnih ali drugačnih razlogov, enaki hobiji, starost, pogledi na življenje, skupno šolanje, več časa v moji bližini, več stvari doživimo skupaj, dogajajo se nam podobne stvari in se lažje povežemo.

Vprašanje: Ali ste si mogoče vi ali vaša sestra že ustvarili svojo družino?

Odg: Sestra ima fanta, družine še ne.

Intervju 3: Andreja, 27 let

Vprašanje: Kateri družinski člani so sestavljali gospodinjstvo v katerem ste odraščali?

Odgovor: Odraščala sem skupaj z mlajšo sestro. Živeli sva pa pri mami, v isti hiši pa sta bila tudi dedi in babi.

Vprašanje: Sta bila starša ločena?

Odgovor: Ja.

Vprašanje: Ali se je kdo od njiju ponovno poročil?

Odgovor: Ati ja, mami ne.

Vprašanje: V kakšnem okolju ste odraščali?

Odgovor: Kako to mislite?

Vprašanje: Podeželje, primestje, večje mesto..

Odgovor: Podeželje

Vprašanje: Kako bi opisali vaš odnos s svojo sestro v času odraščanja?

Odgovor: Nisva se prav dobro razumeli, sva se veliko kregali. Sva pa preživeli kar dosti časa skupaj, ker sva imeli iste prijatelje in smo se potem skoraj vsak dan skupaj igrali. Pa tudi drugače sva bili kar dosti skupaj, se pa v ničemer nisva strinjali.

Vprašanje: Ali so na ta odnos vplivali tudi drugi?

Odgovor: Pa se mi zdi, da ne kaj preveč. Mami naju poskušala mal pomirit če sva se drle druga na drugo, sam ji niti ni uspeval.

Vprašanje: Kako bi opisali vaš trenutni odnos s sestro?

Odgovor: Ostajava v kontaktih, si pomagava, kadar katera potrebuje pomoč.

Vprašanje: Kakšni pa so vaši razlogi za ohranjanje vašega odnosa s sestro?

Odgovor: Druženje, kopiranje seminarskih nalog, zaradi takih stvari.

Vprašanje: Ali bi rekli, da vi in vaša sestra v enakem obsegu prispevata k vašemu medsebojnemu odnosu?

Odgovor: Ja.

Vprašanje: Ali na vajin odnos vplivajo tudi drugi in če ja na kakšen način?

Odgovor: Ne.

Vprašanje: Na kakšen način si s sestro izkazujeta podporo?

Odgovor: Največ je to pri faksu, pri opravljanju kakšnih obveznosti si probava pomagat. Drugače se pa pokličeva, če ma katera kakšne probleme pa si dava kakšen nasvet pa kej.

Vprašanje: Ali lahko navedete kakšen primer izkazovanja podpore med vami in vašo sestro?

Odgovor: Ja sej kakšna pomoč pri domači nalogi na primer.

Vprašanje: Kako pogosto v vašem odnosu s sestro prihaja do konfliktov?

Odgovor: Pa kar pride vsake toliko časa do kakšnega. Po navadi, ko se vidiva.

Vprašanje: Iz katerih razlogov pa prihaja do konfliktov?

Odgovor: Zaradi vsega. Kej se že najde.

Vprašanje: Kako te nastale konflikte razrešujeta?

Odgovor: Se zmeniva, malo se pogovoriva, pa rešiva zadevo.

Vprašanje: Kakšna je geografska razdalja med vama s sestro?

Odgovor: Sva kar dosti narazen, tko kakšno uro vožnje.

Vprašanje: Kako pogosto in ob katerih priložnostih vidite svojo sestro?

Odgovor: Enkrat ali dvakrat na mesec. Po navadi je ona tista, ki pride na obisk, saj večina sorodnikov stanuje v tem koncu. Takrat se potem vsi malo skupaj dobimo.

Vprašanje: Kako pogosto in v kakšnih oblikah komunicirate s svojo sestro?

Odgovor: Se slišiva kar večkrat na teden, po navadi preko telefona ali pa facebooka; si pa občasno pošljeva tudi kakšen mail, pa sms.

Vprašanje: Ob katerih priložnostih komunicirate s svojo sestro?

Odgovor: Če katera rabi kaj za faks, naročanje kakšnih artiklov, obiski če mamu kakšen piknik za rojstne dneve od sorodnikov. Pa včasih tudi kar tako, če je kateri dolgčas, ali pa če čakaš na kakšen avtobus pa maš preveč časa.

Vprašanje: Ali si želite, da bi imeli več stikov s svojo sestro?

Odgovor: Niti ne.

Vprašanje: S katerim članom družine imate najboljši odnos?

Odgovor: Z mami.

Vprašanje: Ali se vaš odnos s sestro razlikuje od vaših ostalih družinskih odnosov?

Odgovor: Se niti ne.

Vprašanje: Se morda prepiri, ki jih imaš z družinskimi člani v čem razlikujejo od tistih s sestro?

Odgovor: Niso tok pogosti.

Vprašanje: Ali se vaš odnos s sestro razlikuje od vaših odnosov s prijateljicami?

Odgovor: S prijatelji se več družimo, imamo skupne interese, si zaupamo...

Vprašanje: Ali ste si vi ali vaša sestra že ustvarili svojo družino?

Odgovor: Še ne.

Intervju 4: Sonja, 24 let

Vprašanje: Kateri družinski člani so sestavljali gospodinjstvo v katerem ste odraščali?

Odgovor: Mami, sestra, dedi, babi pa do mojega šestega leta ati.

Vprašanje: Ko se je vaš oče odselil, se je preselil daleč?

Odgovor: Sosedje smo.

Vprašanje: Potem ste se veliko obiskovali, si imela dober odnos z njim?

Odgovor: Ja sva bile s sestro večkrat tam, ko sva bili manjši, sam zdaj pa že nekaj let bolj poredko. Se slišimo samo za kakšen rojstni dan še.

Vprašanje: Ali se je ponovno poročil?

Odgovor: Ja.

Vprašanje: Pa se razumeta z njegovo ženo?

Odgovor: Je niti ne pozna.

Vprašanje: Imate morda zaradi nje manj stikov?

Odgovor: Pa ne. Se mi zdi, da sva pač odrasle in imava druge zadeve, prijatelje, fante..

Vprašanje: Kaj pa vaša mati? Se je tudi poročila?

Odgovor: Ne.

Vprašanje: V kakšnem okolju ste odraščali?

Odgovor: Odraščala sem na vasi.

Vprašanje: Kako bi opisali vaš odnos s svojo sestro v času odraščanja?

Odgovor: Bili so kar v redu. Nekoliko sva se tudi kregale, vendar nisva bili nikoli nasilni. Z leti pa so se odnosi poboljšali.

Vprašanje: Ali so na ta odnos vplivali tudi drugi?

Odgovor: Ne.

Vprašanje: Kako bi opisali vaš trenutni odnos s sestro

Odgovor: Odnos je dober. Pozna se, da se sedaj manj videvava. Nisva pa velike zaupnice. Če pa katera potrebuje pomoč pa sva si vedno na voljo.

Vprašanje: Kakšni so razlogi za ohranjanje vašega odnosa s sestro?

Odgovor: Ker sva v sorodu, ker je konec koncev tudi moja prijateljica in se pozna že celo življenje.

Vprašanje: Ali bi rekli, da vi in vaša sestra v enakem obsegu prispevata k vašemu medsebojnemu odnosu?

Odgovor: Mislim, da enako. Se pokličeva, hodiva na obiske.

Vprašanje: Ali na vajin odnos vplivajo tudi drugi?

Odgovor: Ne.

Vprašanje: Na kakšen način si s sestro izkazujeta podporo?

Odgovor: Veseli sva za uspehe druga druge.

Vprašanje: Ali lahko navedete kakšen primer izkazovanja podpore med vami in vašo sestro?

Odgovor: Pa nevem.

Vprašanje: Si mogoče kdaj vaša sestra kaj sposodi od vas ali pa vi od nje?

Odgovor: Ja si sposojava. Stvari, ki rabiva.

Vprašanje: Kaj na primer?

Odgovor: Obleke, torbice, očala, čevlje...

Vprašanje: Kaj pa v otroštvu, je sestra kdaj pazila na vas ko so imeli starši kakšne opravke? Glede na to, da je bila ona starejša?

Odgovor: Pazila glih ne, sva se pa skupaj igrali in je tako pazila name.

Vprašanje: Kako pogosto in iz katerih razlogov v vašem odnosu s sestro prihaja do konfliktov?

Odgovor: Mogoče zaradi avta, pa še to samo občasno ker ne živiva v istem kraju.

Vprašanje: Kako nastale konflikte razrešujeta?

Odgovor: Konflikte razrešujeva s pogovorom.

Vprašanje: Kakšna je geografska razdalja med vami in vašo sestro?

Odgovor: Ko sem pri starših sva si kar blizu. Ona živi s fantom nekaj minut preč. Večino časa pa živim pri fantu v Ljubljani. To pa je ene petdeset kilometrov razlike.

Vprašanje: Kako pogosto in ob katerih priložnostih vidite svojo sestro?

Odgovor: Rojstni dnevi, večji prazniki, pikniki, pa ko jo pogrešam.

Vprašanje: Kako pogosto in v kakšnih oblikah komunicirate s svojo sestro?

Odgovor: Po telefonu, tudi smsi, email, facebook. Slišiva se pa nekajkrat na teden.

Vprašanje: Ob katerih priložnostih pa komunicirate s svojo sestro?

Odgovor: Nekajkrat tedensko. Za praznike, ob kakšnih pomembnih dogodkih, če kaj potrebujem za faks in samo tko da jo slišim in prašam kako je.

Vprašanje: Se pravi ti nudi nasvete glede šole, kadar jih potrebuješ?

Odgovor: Ja. Hodiva na isto šolo.

Vprašanje: Ali si želite, da bi imeli več stikov s svojo sestro?

Odgovor: Glede na delo, ki ga opravljava, je skoraj nemogoče, da bi imele več stikov.

Vprašanje: S katerim članom družine imate najboljši odnos?

Odgovor: Dedi, sestrična, babi, mami, sestra. Z vsemi naštetimi se dobro razumem.

Vprašanje: Ali se vaš odnos s sestro razlikuje od vaših ostalih družinskih odnosov?

Odgovor: Ko kaj potrebujeva, potegneva skupaj.

Vprašanje: Kaj pa konflikti. Prihaja do konfliktov med teboj in tvojo sestro enako pogosto kot z drugimi člani družine?

Odgovor: Mogoče malenkost več, samo to so samo prepirčki

Vprašanje: Ali se vaš odnos s sestro razlikuje od vaših odnosov s prijateljicami?

Odgovor: Prijateljicam bolj zaupam osebne stvari.

Vprašanje: Iz katerega razloga pa jih ne želiš deliti s sestro?

Odgovor: Ni posebnega razloga. Mogoče imava drugačno razmišljanje.

Vprašanje: Je mogoče kakšna stvar o kateri se lahko pogovarjaš le s sestro ali pri kateri ti lahko le ona pomaga?

Odgovor: O vseh stvareh se pogovarjam z njo, vendar ne manj oziroma več kot s prijatelji.

Vprašanje: Se morda prepiri, ki jih imaš s prijateljicam v čem razlikujejo od tistih s sestro?

Odgovor: Ne, so enaki

Vprašanje: Ali ste si vi ali vaša sestra že ustvarili svojo družino.

Odgovor: Nimava še otrok, imava samo partnerja.

Vprašanje: In kakšni so odnosi med njima?

Odgovor: Odnosi so korektni.

Intervju 5: Nastja, 25 let

Vprašanje: Kateri družinski člani so sestavljali gospodinjstvo v katerem ste odraščali?

Odgovor: V svojem zgodnjem otroštvu sem veliko časa preživela pri babici, dedku in ostalih sorodnikih. Nato je nastopil čas, ko sem šla v prvi razred osnovne šole in bila sem vezana na dom, oče in mama sta veliko delala, saj sta oba zaposlena v turizmu, zato sem imela veliko varušk, a se ob njih nisem dobro počutila, najbolj sem pogrešala svojo babico.

Vprašanje: V kakšnem okolju ste odraščali? Manjše, večje mesto, primestje..

Odgovor: Manjše mesto.

Vprašanje: Kako bi opisali vaš odnos s sestro v času odraščanja?

Odgovor: Odnos s sestro je bil predvsem sestrski, dober z nekaj manjšimi prepiri. Veliko časa sva preživeli skupaj. Pogosto sva bili tudi sami doma. Ker sem bila jaz veliko bolj občutljiva in strahopetna, me je štiri leta mlajša sestra čuvala in skozi igro nama je čas hitreje minil.

Vprašanje: Ali so na ta odnos vplivali tudi drugi?

Odgovor: Nihče ni imel posebnega vpliva na najin odnos.

Vprašanje: Kako bi opisali vaš trenutni odnos s sestro?

Odgovor: Predvsem sestrski, vedno si stojiva ob strani ko je to potrebno.

Vprašanje: Kakšni so razlogi za ohranjanje vašega odnosa s sestro?

Odgovor: Skupno prebivališče in želja po ohranjanju vzajemnega sestrskega odnosa.

Vprašanje: Ali bi rekli, da vi in vaša sestra v enakem obsegu prispevata k vašemu medsebojnemu odnosu?

Odgovor: Vsekakor obe enako, le ko pride do prepira, se vidijo karakterne razlike.

Vprašanje: Ali na vajin odnos vplivajo tudi drugi? Na kakšen način?

Odgovor: Niti ne.

Vprašanje: Na kakšen način si s sestro izkazujeta podporo?

Odgovor: Vsakič ko ima katera težave, si svetujeva in si stojiva ob strani. Vedno sva si pripravljene pomagati.

Vprašanje: Ali lahko navedete kakšen primer izkazovanja podpore med vami in vašo sestro?

Odgovor: Po prepiru in mojem očitaniu naj že pospravi za sabo, me včasih res posluša in mi pomaga. Znava si tudi razdeliti gospodinjska opravila.

Vprašanje: So mogoče kakšne stvari o katerih se lahko pogovarjaš le s sestro ali pri katerih ti lahko le ona pomaga?

Odgovor: Le če to zadeva področje z njene strokovne izobrazbe, sicer pa so vsakršni nasveti glede česar koli dobrodošli.

Vprašanje: Kako pogosto in iz katerih razlogov v vašem odnosu s sestro prihaja do konfliktov ter kako jih razrešujeta?

Odgovor: Konflikti prihajajo zaradi povsem banalnih stvari kot so pospravljanje sobe, ki si jo deliva, včasih se najprej dobro skregava, večinoma pa jaz pospravljam, ker ona pač nima tega interesa.

Vprašanje: Kakšna je geografska razdalja med vami in vašo sestro?

Odgovor: Imava skupno prebivališče, zaradi študija pa živiva občasno narazen. Predvsem med tednom, pa občasno med vikendi.

Vprašanje: Kako pogosto in ob katerih priložnostih vidite svojo sestro?

Odgovor: Večinoma ob vikendih ko ni študijskih obveznosti

Vprašanje: Kako pogosto in v kakšnih oblikah komunicirate s svojo sestro?

Odgovor: Osebno, pa tudi telefonski pogovori, email.

Vprašanje: Ob katerih priložnostih komunicirate s svojo sestro?

Odgovor: Ob pomembnih zadevah in včasih zaradi dolgčasa.

Vprašanje: Ali si želite, da bi imeli več stikov s svojo sestro?

Odgovor: Ja.

Vprašanje: S katerim članom družine imate najboljši odnos?

Odgovor: Z mamo in očetom.

Vprašanje: Ali se vaš odnos s sestro razlikuje od vaših ostalih družinskih odnosov?

Odgovor: Ja.

Vprašanje: Kako?

Odgovor: Na očeta in mamo lahko vedno računam.

Vprašanje: Ali se vaš odnos s sestro razlikuje od vaših odnosov s prijateljicami?

Odgovor: Prijateljicam bolj govorim o osebnih problemih.

Vprašanje: Se morda prepiri, ki jih imaš s prijateljicami in v čem razlikujejo od tistih s sestro?

Odgovor: S sestro se znava »ornk« kregat in to za povsem banalne stvari kot je pospravljanje sobe, večinoma se kregava samo o tem.

Vprašanje: Ali ste si vi ali vaša sestra že ustvarili svojo družino?

Odgovor: Nobena še nima svoje družine

Intervju 6: Kristina, 21 let

Vprašanje: Naj ti na začetku postavim nekaj vprašanj o času, ko si odraščala. Mi lahko poveš kateri družinski člani so sestavljali gospodinjstvo v katerem si odraščala?

Odgovor: Oba starša, sestra in občasno babica.

Vprašanje: V kakšnem okolju ste odraščali? Ste živeli v večjem ali manjšem mestu, vasi...

Odgovor: V manjšem mestu.

Vprašanje: Kako bi opisali vaš odnos s svojo sestro v času odraščanja?

Odgovor: Zelo dober in sproščen odnos sem imela z vsemi člani, večinoma smo bili nasmejani, le občasni prepiri s sestro in mamo.

Vprašanje: Ali so na vaš odnos s sestro vplivali tudi drugi?

Odgovor: Ne nihče ni vplival na najin odnos.

Vprašanje: Kako bi opisali vaš trenutni odnos s sestro?

Odgovor: Se razumeva, vendar, ko sva skupaj doma, prihaja do nepotrebnih preprirov zaradi malenkosti, kot so izposoja oblek.

Vprašanje: Kakšni so razlogi za ohranjanje vašega odnosa s sestro?

Odgovor: Zato ker jo imam rada in ker je moja sestra, moja kri. Razumem se z njo in si želim, da tako tudi ostane, saj je moja edina sestra.

Vprašanje: Ali bi rekli, da vi in vaša sestra v enakem obsegu prispevata k vašemu medsebojnemu odnosu?

Odgovor: Ja lahko rečem da kar enako.

Vprašanje: Ali na vajin odnos vplivajo tudi drugi?

Odgovor: Mogoče prijateljice in fanta.

Vprašanje: Na kakšen način?

Odgovor: Da si ne zaupava toliko, ker se jaz večkrat zaupam prijateljicam kot njej in si želi, da bi ji več stvari zaupala.

Vprašanje: Na kakšen način si s sestro izkazujeta podporo? Bi lahko navedli kakšen primer?

Odgovor: Ko ima katera izpit ali podobno stvar, se spodbujava in podpira v smislu: »Saj bo šlo«. Včasih si podporo pokaževa tudi z malenkostmi, s čokolado ali pecivom.

Vprašanje: Kako pogosto in iz katerih razlogov v vašem odnosu s sestro prihaja do konfliktov ter kako jih razrešujeta?

Odgovor: Največkrat prihaja do konfliktov, ko sva skupaj doma zaradi neumnih razlogov kot so izposoja oblek, če katera poje kakšno sladkarijo od druge in podobno. Ko se pomiriva, je najin odnos spet normalen.

Vprašanje: Kakšna je geografska razdalja med vami in vašo sestro?

Odgovor: Živiva občasno narazen, zaradi študija.

Vprašanje: Kako pogosto in ob katerih priložnostih vidite svojo sestro?

Odgovor: Vidiva se za vikende, ko obe prideva domov k družini.

Vprašanje: Kako pogosto in v kakšnih oblikah komunicirate s svojo sestro?

Odgovor: Telefonski klici, emaili, smsi. Kadar nisva skupaj se slišiva približno dvakrat tedensko.

Vprašanje: In ob katerih priložnostih komunicirate s svojo sestro?

Odgovor: Če se kaj pomembnega zgodi ali če nama je dolgčas. Za praznike in rojstne dneve ali kaj podobnega.

Vprašanje: Ali si želite, da bi imeli več stikov s svojo sestro?

Odgovor: Želim si da bi bili bolj kakovostni stiki.

Vprašanje: S katerim članom družine bi rekli, da imate najboljši odnos?

Odgovor: Z mamo ali sestro.

Vprašanje: Ali se vaš odnos s sestro razlikuje od vaših ostalih družinskih odnosov?

Odgovor: Ja več se kregam z njo kot z ostalimi.

Vprašanje: Ali se vaš odnos s sestro razlikuje od vaših odnosov s prijateljicami?

Odgovor: Ja se, s prijateljicami se ne prepiram in jim več stvari zaupam.

Vprašanje: Ali ste si vi ali vaša sestra že ustvarili svojo družino?

Odgovor: Ne, nobena še nima svoje družine.

Intervju 7: Nuša, 24 let

Vprašanje: Kateri družinski člani so sestavljali gospodinjstvo v katerem ste odraščali?

Odgovor: Mami, ati, sestra, babica in dedek.

Vprašanje: V kakšnem okolju ste odraščali? Mesto, vas, primestje..

Odgovor: Vaškem.

Vprašanje: Kako bi opisali vaš odnos s svojo sestro v času odraščanja?

Odgovor: Odnos je bil kar dober, le občasno je prišlo do kakšnih glasnih preprirov, tudi kakšne grde besede so bile vključene.

Vprašanje: Ali so na ta odnos vplivali tudi drugi?

Odgovor: Starši in stari starši so naju spodbujali, da bi imeli čim boljši odnos.

Vprašanje: Kako bi opisali vaš trenutni odnos s sestro?

Odgovor: V redu je. Se pogovarjava, pa pomagava. Dosti tudi skupaj drživa, če ima katera kakšne probleme s starši.

Vprašanje: Kakšni so razlogi za ohranjanje vašega odnosa s sestro?

Odgovor: Živiva skupaj tko da to je itak prvo kar je. Sam je pa tudi tako, da mi lahko pri kakšnih stvareh pomaga pa če ne drugega je za družbo.

Vprašanje: Ali bi rekli, da vi in vaša sestra v enakem obsegu prispevata k vašemu medsebojnemu odnosu?

Odgovor: Ja.

Vprašanje: Ali na vajin odnos vplivajo tudi drugi in če ja na kakšen način?

Odgovor: Nihče.

Vprašanje: Na kakšen način si s sestro izkazuješ podporo?

Odgovor: S pogovori, svetovanjem, izražanjem mnenj...

Vprašanje: Ali lahko navedete kakšen primer izkazovanja podpore med vami in vašo sestro?

Odgovor: Če so kakšna vprašanja, dileme glede česa se pogovoriva..

Vprašanje: Kako pogosto v vašem odnosu s sestro prihaja do konfliktov?

Odgovor: Do konfliktov ne prihaja pogosto.

Vprašanje: Iz katerih razlogov pa prihaja do konfliktov?

Odgovor: Razlogi so o večini vsakdanji in omembe nevredni.

Vprašanje: Na primer?

Odgovor: Zaradi televizije, če hoče vsaka nekaj svojega gledat.

Vprašanje: Kako te nastale konflikte razrešujeta?

Odgovor: Razrešujeva jih s pogovorom.

Vprašanje: Kakšna je geografska razdalja med vami in vašo sestro?

Odgovor: Živiva skupaj.

Vprašanje: Kako pogosto in ob katerih priložnostih vidite svojo sestro?

Odgovor: Večinoma vsak dan.

Vprašanje: Kako pogosto in v kakšnih oblikah komunicirate s svojo sestro?

Odgovor: Osebno, malo preko telefona, pa tudi po elektronskih medijih, po facebooku in podobno.

Vprašanje: Ali si želite, da bi imeli več stikov s svojo sestro?

Odgovor: Ne.

Vprašanje: S katerim članom družine imate najboljši odnos?

Odgovor: Najbolj se razumem s sestro.

Vprašanje: Ali se vaš odnos s sestro razlikuje od vaših ostalih družinskih odnosov?

Odgovor: O večih zadevah se pogovarjava.

Vprašanje: Ali se vaš odnos s sestro razlikuje od vaših odnosov s prijateljicami?

Odgovor: Bolj se zanesem nanjo in ji več zaupam.

Vprašanje: Ali ste si vi ali vaša sestra že ustvarili svojo družino?

Odgovor: Ne.

Intervju 8: Talija, 22 let

Vprašanje: Kateri družinski člani so sestavljali gospodinjstvo v katerem ste odraščali?

Odgovor: Poleg mene še oba starša in sestra.

Vprašanje: V kakšnem okolju ste odraščali? V mestu, na podeželju...

Odgovori: Živeli smo na vasi.

Vprašanje: Kako bi vi opisali vaš odnos s sestro v času odraščanja?

Odgovor: Pogosto sva se kregali. Včasih je prišlo tudi do kakšnih fizičnih obračunov.

Vprašanje: Ali so na ta odnos vplivali tudi drugi in če ja, na kakšen način?

Odgovor: Ni bilo vplivov od nobenega.

Vprašanje: Kako bi opisali vaš trenutni odnos s sestro?

Odgovor: Je bolj prijateljski kot prej. Se ne kregava več tako pogosto.

Vprašanje: Kakšni pa so razlogi za ohranjanje vašega odnosa s sestro?

Odgovor: Ja je le moja sestra in še vedno tudi živiva v isti hiši, tako da niti nimava nevem kakšne izbire.

Vprašanje: Ali bi rekli, da vi in vaša sestra v enakem obsegu prispevata k vašemu medsebojnemu odnosu?

Odgovor: Ja.

Vprašanje: Ali na vajin odnos vplivajo tudi drugi, in če na kakšen način?

Odgovor: Ne, nihče ne vpliva na najin odnos.

Vprašanje: Na kakšen način pa si s sestro izkazujeta podporo?

Odgovor: Pomaga mi pri učenju, tudi če imam kakšne finančne težave, jo lahko prosim, da mi posodi denar. Drugače pa, če ima katera kakšne težave, si poskuša pomagati.

Vprašanje: Ali lahko navedete kakšen primer izkazovanja podpore med vami in vašo sestro?

Odgovor: Ne bi ti znala povedat zdej nič konkretnega.

Vprašanje: So mogoče kakšne stvari o katerih se lahko pogovarjaš le s sestro ali pri katerih ti lahko le ona pomaga?

Odgovor: Ne.

Vprašanje: Kako pogosto in v vašem odnosu s sestro prihaja do konfliktov?

Odgovor: Do konfliktov bolj poredko prihaja.

Vprašanje: Iz katerih razlogov v vašem odnosu s sestro prihaja do konfliktov?

Odgovor: Malenkosti.

Vprašanje: Kako nastale konflikte razrešujeta?

Odgovor: Rešujeva jih s pogovorom.

Vprašanje: Kakšna je geografska razdalja med vami in vašo sestro?

Odgovor: Živiva skupaj.

Vprašanje: Potem se pogosto videvata?

Odgovor: Vsak dan.

Vprašanje: Kako pogosto in v kakšnih oblikah komunicirate s svojo sestro, ko nista skupaj?

Odgovor: Se vidiva vsak dan tako, da le včasih preko facebooka.

Vprašanje: Ali si želite, da bi imeli več stikov s svojo sestro?

Odgovor: Recimo samo to, da bi si bili bolj blizu.

Vprašanje: S katerim članom družine imate najboljši odnos?

Odgovor: Z atijm.

Vprašanje: Ali se vaš odnos s sestro razlikuje od vašega odnosa z njim ali od ostalih družinskih odnosov?

Odgovor: Ja.

Vprašanje: Kako?

Odgovor: Najin odnos je bolj prijateljske narave, kot pa s staršema.

Vprašanje: Ali se vaš odnos s sestro razlikuje od vaših odnosov s prijateljicami?

Odgovor: Ja. S prijateljicami se lahko pogovarjamo praktično o vsem. Zaupamo si tudi več osebnih stvari, kot si jih s sestro.

Vprašanje: Se morda prepiri, ki jih imaš s prijateljicami in sorodniki v čem razlikujejo od tistih s sestro?

Odgovor: Ja, to so pa predvsem manj pogosti.

Vprašanje: Ali ste si vi ali vaša sestra že ustvarili svojo družino.

Odgovor: Ne.

Intervju 9: Urša, 26 let

Vprašanje: Kateri družinski člani so sestavljali gospodinjstvo v katerem ste odraščali?

Odgovor: Živel sem z očetom in mlajšo sestrico. Mami se je odselila nekaj let po rojstvu sestrice.

Vprašanje: V kakšnem okolju ste odraščali? Podeželje, glavno mesto, manjše mesto..

Odgovor: V manjšem mestu.

Vprašanje: Ali se je vaša mati odselila daleč?

Odgovor: Ne. Živel je nekaj minut preč od nas.

Vprašanje: Potem ste se veliko obiskovali, si imela dober odnos z njo?

Odgovor: Ja.

Vprašanje: Se je kdo izmed vaših staršev ponovno poročil?

Odgovor: Ja, oče. Ampak šele pred nekaj leti.

Vprašanje: Pa se razumeta z njegovo ženo?

Odgovor: Niti ne.

Vprašanje: Kako pa bi opisala tvoj odnos s sestro v času odraščanja?

Odgovor: Bilo je zelo napeto. Eno sekundo sva se prepirali, naslednjo pa sva bili najboljši prijateljici. Nekajkrat je prišlo tudi do preteпов, ampak nič hujšega. Večino časa sva se kar dobro razumeli. Ker je bila mlajša, sem jo učila brati in pisati. Zvečer sem ji pogosto brala pravljice, pela pesmice. Včasih sem ji pripravila tudi kakšno gledališko ali plesno predstavo.

Vprašanje: Ali so na vajin odnos vplivali tudi drugi?

Odgovor: Ne.

Vprašanje: Kako bi opisali vaš trenutni odnos s sestro?

Odgovor: Se mi zdi, da imava kar dober odnos. Ni večjih prepиров, če katera potrebuje pomoč ali tolažbo sva si vedno na voljo. Zaradi razdalje med nama se sicer ne vidiva prav pogosto, se pa zato večkrat slišiva po telefonu.

Vprašanje: Kakšni so razlogi za ohranjanje vašega odnosa s sestro?

Odgovor: Rada jo imam. Je del moje družine in ne morem kar prekiniti stikov.

Vprašanje: Ali bi rekli, da vi in vaša sestra v enakem obsegu prispevata k vašemu medsebojnemu odnosu?

Odgovor: Ne vem, mogoče se jaz bolj zanimam za njeno življenje. Zdi se mi tudi, da na različne načine prispevava.

Vprašanje: Kako to mislite?

Odgovor: Jaz sem tista, ki največkrat pokliče; ona pa je tista, ki po navadi pride na obisk k meni. Jaz jo pokličem, da ji povem, kaj se dogaja v mojem življenju in jo vprašam, če je kaj novega pri njej. Ona pa me pokliče, kadar rabi nasvet, tolažbo in

podobno. Saj jo tudi sama pokličem v takih primerih. Vendar jo pokličem tudi takrat, ko mi je dolgčas ali samo da vidim kako je.

Vprašanje: Ali na vajin odnos vplivajo tudi drugi?

Odgovor: Mogoče, da s tem, ko imava obe zadnja leta več ljudi v svojem življenju, nama zmanjkuje časa za naju. Obe imava fanta, različne prijatelje. Ne moreva si vzeti toliko časa samo za naju, kot sva si ga, ko sva bili mlajši.

Vprašanje: Na kakšen način si s sestro izkazujeta podporo?

Odgovor: Stojiva si ob strani v težkih trenutkih, če ima katera problem si pomagava najti rešitev.

Vprašanje: Ali lahko navedete kakšen primer izkazovanja podpore med vami in vašo sestro?

Odgovor: Ko mi je zdravnik povedal, da obstaja možnost, da imam raka, mi je sestra stala ob strani in sem jo lahko klicala kadar koli; tudi ponoči. Vedno si je vzela čas, da me je poslušala in tolažila v smislu, da naj me ne skrbi, da bo vse okej.

Vprašanje: Si mogoče kdaj vaša sestra kaj sposodi od vas ali pa vi od nje?

Odgovor: Včasih sva si bolj sposojale ampak se še vedno zgodi, da si katera sposodi kakšno majčko, hlače, včasih tudi denar.

Vprašanje: Kaj pa v otroštvu, si kdaj pazila na mlajšo sestrico.

Odgovor: Ja, sem tu pa tam pazila nanjo. Sam mi ni bilo težko, sva se kar zabavali v tem času.

Vprašanje: Kako pogosto v vašem odnosu s sestro prihaja do konfliktov?

Odgovor: Občasno se v čem ne strinjava pa pride do manjših prepиров.

Vprašanje: Iz katerih razlogov v vašem odnosu s sestro prihaja do konfliktov?

Odgovor: Po navadi se ne strinjava z odločitvami, ki jih druga dela v življenju pa si poskuša dati nasvete, ki jih pa druga ne sprejme z kakšnim velikim zadovoljstvom.

Vprašanje: Kako nastale konflikte razrešujeta?

Odgovor: Vsaka pove kar ima za povedat, poj se pa prepir konča, in nadaljujeva kot, da do prepira sploh ni prišlo.

Vprašanje: Kakšna je geografska razdalja med vami in vašo sestro?

Odgovor: Kakšno uro, uro in pol z avtom. Problem je ker nobena nima avta.

Vprašanje: Kako pogosto in ob katerih priložnostih vidite svojo sestro?

Odgovor: Odvisno. Lahko trikrat v enem tednu, potem pa dva meseca nič. Sicer pa za vse družinske rojstne dneve, tudi za Božič.

Vprašanje: Kako pogosto in v kakšnih oblikah komunicirate s svojo sestro?

Odgovor: Največkrat se slišiva po telefonu, kako pogosto je pa tudi odvisno. Pokličeva se kadar ima katera težave, probleme. Če katera potrebuje kakšno pomoč ali nasvet. Tudi kadar mi je dolgčas ali pa se počutim osamljeno.

Vprašanje: Ali si želite, da bi imeli več stikov s svojo sestro?

Odgovor: Se kar veliko slišiva, mogoče bi samo raje videla da bi imeli več osebnih stikov.

Vprašanje: S katerim članom družine imate najboljši odnos?

Odgovor: Mislim, da bo to kar sestra, ker se največkrat slišiva pa obiščeva. Največ veva kaj se dogaja z drugo, tko da je poj laži se pogovarjat o vseh takih zadevah, pa kakšne nasvete delit, pa tko.

Vprašanje: Ali se vaš odnos s sestro razlikuje od vaših ostalih družinskih odnosov?

Odgovor: Najbolj verjetno v tem, da se lahko z njo pogovarjam tudi o vsakdanjih traparijah kot da je to dogodek dneva. Ne vem, če bi se kdo drug strinjal z mano, da je vozil v laseh vreden eno urnega histeričnega napada, ki vključuje jok, vpitje in dramatične stavke o tem kako to predstavlja konec mojega življenja.

Vprašanje: Kaj pa konflikti. Prihaja do konfliktov med teboj in tvojo sestro enako pogosto kot z drugimi člani družine?

Odgovor: Niti ni konfliktov ne z njo ne z drugimi.

Vprašanje: Ali se vaš odnos s sestro razlikuje od vaših odnosov s prijateljicami?

Odgovor: Je razlika pri na primer temah o katerih se pogovarjamo. S sestro se lažje pogovarjam o družinskih zadevah, k so mogoče za prijatelje nezanimive pa tudi nimajo tok znanja o tem kdo je kdo pa kaj se je v preteklosti dogajal pa tko. Prijateljem pa bolj zaupam kakšne stvari za katere nočem, da kdo izve od družine.

Vprašanje: Se morda prepri, ki jih imaš s prijateljicam v čem razlikujejo od tistih s sestro?

Odgovor: Pri sestri mi ni potrebno paziti, kaj rečem.

Vprašanje: Ali ste si vi ali vaša sestra že ustvarili svojo družino.

Odgovor: Obe imava fanta, sama sem zaročena. To je pa tudi vse.

Vprašanje: In kakšni so odnosi med njima?

Odgovor: Se razumeta, nista si pa blizu.

Intervju 10: Manca, 19 let

Vprašanje: Kateri družinski člani so sestavljali tvoje gospodinjstvo v času odraščanja?

Odgovor: Mislim, da sem bila stara kakšne tri ali štiri leta, ko sta se moja starša ločila. Nisem čisto prepričana kdaj točno. Sama sem takrat ostala pri atiju, skupaj z mojo sestro.

Vprašanje: Ali se je vaša mati odselila daleč?

Odgovor: Ne.

Vprašanje: Potem ste se veliko obiskovali, si imela dober odnos z njo?

Odgovor: Ja, dober.

Vprašanje: Se je kdo izmed vaših staršev ponovno poročil?

Odgovor: Ati se je poročil, mami pa je trenutno zaročena.

Vprašanje: Kako pa se kaj razumete z vsemi?

Odgovor: Z atijem in njegovo ženo nimam stikov, z mami pa njenim zaročencem se pa kar zastopimo samo se tudi samo občasno vidimo, slišimo.

Vprašanje: V kakšnem okolju ste odraščali? Podeželje, glavno mesto, manjše mesto..

Odgovor: Manjše mesto.

Vprašanje: Kako bi opisali vaš odnos s svojo sestro v času odraščanja?

Odgovor: Je prihajalo do prepиров, ampak se mi zdi da sva imeli več lepih trenutkov. Veliko časa sva preživeli skupaj, veliko sva se zabavali, pogovarjali, veliko sem ji tudi zaupala.

Vprašanje: Kaj pa ob ločitvi?

Odgovor: Sem bila še zelo majhna pa se niti ne spomnim kaj dosti kako je vse potekalo, sam pa mi je veliko pomenilo to, da je bila sestra v enakem položaju, da nisem bila sama v tem, me je tudi tolažila, ker na začetku nisem vedela kaj sploh pričakovati.

Vprašanje: Ali so na vajin odnos vplivali tudi drugi?

Odgovor: Pa ne, mislim da ne. Noben se ni vmešaval. Tudi če sva se kregale so naju na primer pustil, da sva se sami zmenili. Mogoče samo v smislu, da sva se skupaj postavili proti staršem, kadar se nama je zdelo, da z nekom od naju ravnajo krivično. Takrat sva po navadi stopili skupaj.

Vprašanje: Kako bi opisali vaš trenutni odnos s sestro?

Odgovor: Dober.

Vprašanje: Na kakšen način?

Odgovor: Še vedno se veliko pogovarjava. Lahko ji zaupam, če imam kakšne težave, in mi vedno poskuša pomagati, vsaj s kakšnim nasvetom, če že drugače ne more.

Vprašanje: Kakšni so razlogi za ohranjanje vašega odnosa s sestro?

Odgovor: Moja sestra je in jo imam rada. Moram vedet, da je vse v redu z njo, da ni nesrečna, ali pa v težavah.

Vprašanje: Ali bi rekli, da vi in vaša sestra v enakem obsegu prispevata k vašemu medsebojnemu odnosu?

Odgovor: Se mi zdi, da moja sestra prispeva več. Bolj skrbi za ohranjanje stikov med nama. Ona je tudi tista, ki mi večkrat da kakšen nasvet, mi pomaga reševati probleme, posoja denar, kakšne obleke. Tudi sama ji kdaj dam kakšen nasvet ali kaj posodim. Je pa tako, da ona redkeje prosi za kaj.

Vprašanje: Ali bi rekli, da na vajin odnos vplivajo tudi drugi?

Odgovor: Mogoče v smislu, da jo zaradi drugih večkrat pokličem. Kadar grem na obisk h kakšnim sorodnikom me vedno sprašujejo, kaj je novega s sestro, kdaj sem jo nazadnje slišala. Če nimam nič povedati, me prepričajo, da jo pokličem in povprašam, kar jih zanima.

Vprašanje: Na kakšen način si s sestro izkazujeta podporo?

Odgovor: Tako kot sem že rekla, če rabim kakšen nasvet ali pomoč pri kakšni stvari, kot je na primer pisanje prošenj ali kakšnih stvari v zvezi s šolo, vem, da jo lahko pokličem in mi bo pomagala. Pokličem jo tudi, kadar imam kakšne težave s starši ali drugimi sorodniki, katere potem včasih tudi rešuje namesto mene, če se mi zdi, da sama ne zmorem. Lahko jo tudi prosim za obleke in denar. Vse velja tudi v obratni smeri. Vendar pa starejša sestra manjkrat potrebuje pomoč od mene, kot pa jaz od nje. Se pa tudi spodbujava, da slediva svojim željam.

Vprašanje: Ali lahko navedete kakšen primer izkazovanja podpore med vami in vašo sestro?

Odgovor: Ko sem se prijavljala na študentsko delo sem imela probleme pri pisanju prošnje in sem prosila za pomoč sestro. Ona mi je poslala nekaj primerov prošenj na podlagi katerih sem jo nato napisala, svojo prošnjo pa sem ji na koncu tudi poslala po mailu, da mi jo je pregledala in popravila napake. Ali pa na primer, ko

sva ne dolgo nazaj skupaj nakupovali in sem pri blagajni ugotovila, da nimam dovolj denarja, je potem tudi moje stvari plačala sestra.

Vprašanje: Kako pogosto in iz katerih razlogov v vašem odnosu s sestro prihaja do konfliktov?

Odgovor: Sestra me velikokrat spravi ob živce, ampak sem se naučila preslišat kar reče pa spremenit temo, tko da niti nimava več kaj dosti konfliktov. Vsaj v primerjavi s tem kar je bilo včasih.

Vprašanje: Iz katerih razlogov v vašem odnosu s sestro prihaja do konfliktov?

Odgovor: Odvisno. Različne zadeve.

Vprašanje: Kako nastale konflikte razrešujeta?

Odgovor: Če že pride do konfliktov se dereva ena na drugo, poveva si kar nama leži na duši in greva svojo pot. Ko se spet vidiva, pa ni važno ali je to par minut kasneje ali par dni se delava kot da nič ni bilo. Pustiva za sabo.

Vprašanje: Kakšna je geografska razdalja med vami in vašo sestro?

Odgovor: Ne živi tako blizu, da bi se lahko vsak dan obiskovale. Če želim do nje na obisk si moram vzeti cel dan.

Vprašanje: Kako pogosto in ob katerih priložnostih vidite svojo sestro?

Odgovor: Kakor nama uspe. Recimo, da enkrat na mesec v povprečju. Se pa zgodi, da tudi večkrat v enem tednu. Če drugače ne se vidiva vsaj za praznike.

Vprašanje: Kako pogosto in v kakšnih oblikah komunicirate s svojo sestro?

Odgovor: Po navadi se pokličeva po telefonu. Ji pa tudi vsake toliko časa pošljem kakšen mail.

Vprašanje: Ob katerih priložnostih komunicirate s svojo sestro?

Odgovor: Če katera kaj potrebuje ali če je kateri dolgčas.

Vprašanje: Ali si želite, da bi imeli več stikov s svojo sestro?

Odgovor: Ja seveda. Jo velikokrat pogrešam.

Vprašanje: S katerim članom družine imate najboljši odnos?

Odgovor: Bi rekla, da imam s sestro najboljši odnos. Sicer pa tudi s sestričnimi, tetami, starimi starši, tudi z mami. Z nikomer nimam kaj preveč slabih odnosov. Mogoče samo to, da imam s starši res zelo malo stikov. Slišimo se za kakšen praznik, da si čestitamo, ali če res kdo nekaj nujno rabi.

Vprašanje: Ali se vaš odnos s sestro razlikuje od vaših ostalih družinskih odnosov?

Odgovor: Niti ne. Se mogoče še o kakšnih drugih stvareh pogovarjava kot z ostalimi, pa kakšno stvar več ji zaupam.

Vprašanje: Kaj pa konflikti. Prihaja do konfliktov med teboj in tvojo sestro enako pogosto kot z drugimi člani družine?

Odgovor: Ja, enako pogosto. Samo se pa lažje prepiram z njo kot s komurkoli drugim.

Vprašanje: Kaj misliš s tem?

Odgovor: Ja pri njej, lahko povem točno to kar čutim, pa vem da mi ne bo zamerila.

Vprašanje: Ali se vaš odnos s sestro razlikuje od vaših odnosov s prijateljicami?

Odgovor: Se mi zdi da kar ja. Lažje jo prosim za pomoč, ker vem, da mi ne bo rekla ne, pri čemer za prijatelje nikoli ne veš ali bodo pri volji, da mi za kakšno stvar pomagajo. Ali pa če rabim denar raje njo prosim, nisem potem tok obremenjena s tem da ji moram čimprej vrniti kakšno stvar, ki si jo sposodim. S prijateljki mam pa več stvari skupnega pa se mogoče lažje pogovarjamo o vsakdanjih zadevah ker mam podobne probleme. Šola pa kej podobnega. Z njimi si nisem tako blizu kot s sestro in zato tudi malo pazim kaj jim povem. Sploh o družinskih zadevah.

Vprašanje: Se morda prepiri, ki jih imaš s prijateljicam v čem razlikujejo od tistih s sestro?

Odgovor: Tko kot sem že rekla mi pri sestri ni treba paziti kaj rečem medtem ko pri prijateljicah moram.

Vprašanje: Ali ste si vi ali vaša sestra že ustvarili svojo družino.

Odgovor: Ne, nobena. Sva pa obe že nekaj časa v zvezi.

Vprašanje: Kakšni pa so odnosi med vajinima partnerjema?

Odgovor: Pa kar okej. Se bolj redko sploh vidita.